VINERI 8 NOIEMBRIE 2002 · ANUL LII NR. 45

FOAIA românească

FONDAT ÎN 1951

60 FORINZI

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Prizonierii „sistemului”

Concurs de recitare la Bătania

„Personalitatea lui Gojdu este mai de actualitate decît oricînd”

www.foaia.hu / foaia@axelero.hu

CALENDAR ORTODOX

11 noiembrie, luni – Sf. Mc. Mina, Victor şi Vichentie; Cuv. Teodor Studitul.
12 noiembrie, marţi – Sf. Ioan cel Milostiv, Patriarhul Alexandriei; Cuv. Nil Pustnicul.
13 noiembrie, miercuri – † Sf. Ierarh Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului; Cuv. Damaschin.
14 noiembrie, joi – Sf. Ap. Filip; Sf. Grigorie Palama. (Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului)
15 noiembrie, vineri – † Cuv. Paisie de la Neamţ. Sf. Mc. Gurie; (Începutul Postului Crăciunului)
16 noiembrie, sîmbătă – † Sf. Ap. şi Evanghelist Matei.
17 noiembrie, duminică – Sf. Grigorie Taumaturgul; Cuv. Lazăr; Sf. Ghenadie, Patriarhul Constantinopolului. Duminica a 26-a după Rusalii.

Un nume pe săptămînă

Silvia (13 noiembrie) – nume cu valoare afectivă, de origine latină, explicat în mod curent prin substantivul *silva* „pădure" şi atestat în epoca romană ca nume gentilic. Nume calendaristic creştin. Împrumut apusean modern pe cale cultă.

AGENDĂ

11 noiembrie
1821 – s-a născut scriitorul rus *F. M. Dostoievski*.
1918 – are loc semnarea *armistiţiului de la Compiègne* dintre Aliaţi şi Germania. Sfîrşitul primului război mondial.
1933 – s-a născut, la Călăraşi, actorul *Ştefan Bănică*.
1950 – s-a născut, la Slobozia, *Mircea Dinescu*, scriitor, poet şi editorialist.

12 noiembrie
1840 – s-a născut sculptorul francez *Auguste Rodin*.
1862 – s-a născut omul politic *Vasile Goldiş*.
1877 – Ion Luca Caragiale citeşte, la banchetul Junimii, *„O noapte furtunoasă"*.
1960 – s-a născut celebra gimnastă *Nadia Comăneci*.

13 noiembrie
1784 – Valentin Hauy întemeiază *prima şcoală pentru nevăzători din lume*, la Paris.
1884 – are loc, la Bucureşti, premiera piesei *„O scrisoare pierdută"* de Ion Luca Caragiale.
1909 – se naşte, la Slatina, scriitorul şi dramaturgul de origine română *Eugen Ionescu*.
1975 – s-a născut atleta *Gabriela Sabo*.

14 noiembrie
1710 – *Dimitrie Cantemir* este numit domnitor al Moldovei.
1948 – s-a născut *Charles*, prinţul de Wales, fiul reginei Elisabeta II.

15 noiembrie
1868 – s-a născut biologul *Emil Racoviţă*.
1875 – s-a născut *Anna de Noilles*, născută Brâncoveanu, scriitoare franceză de origine română.
1918 – are loc *unirea Bucovinei* cu România.

16 noiembrie
1916 – are loc *„Bătălia pentru Bucureşti"*, cea mai mare operaţiune militară de pe frontul românesc.
1975 – s-a stins din viaţă, la Budapesta, profesorul *Pálffy Endre*, doctor în istoria literaturii, şeful catedrei de română la ELTE.

17 noiembrie
1944 – a încetat din viaţă poeta *Magda Isanos*, exponentă a liricii feminine româneşti.
1989 – au avut loc manifestaţiile studenţeşti de la Praga, care au marcat începutul *„Revoluţiei de catifea"*.

Doru Ionescu: „Vom interveni pe lîngă autorităţile maghiare pentru a sprijini acţiunea de filtrare"

Guvernul român va insista pe lîngă autorităţile ungare pentru a asigura reprezentarea minorităţilor etnice în Parlamentul ungar şi pentru a se modifica Legea electorală din Ungaria, astfel încît alegerile pentru autoguvernările locale să nu mai fie viciate, a declarat recent *Doru Vasile Ionescu*, şeful Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP), în cadrul unei conferinţe de presă. Secretarul de stat de la Bucureşti a mai afirmat că, în lipsa unor reglementări ferme, alegerile din 20 octombrie din Ungaria, pentru autoguvernările locale ale minorităţilor, au fost viciate, mulţi dintre aleşii în aceste organisme avînd alte etnii decît cele ale persoanelor pe care le reprezintă.

„Ceea ce era de aşteptat, s-a întîmplat. Fenomenul etnobusinessului a viciat alegerile pentru autoguvernările locale, tentaţia sumelor acordate acestor organisme determinînd numeroase nereguli", a spus Doru Ionescu. „Vom interveni pe lîngă autorităţile maghiare pentru a sprijini acţiunea de filtrare, astfel încît autoguvernarea pe ţară şi cea de la Budapesta să fie organizate din reprezentanţi autentici ai românilor. Considerăm, de asemenea, că trebuie operate modificări în Legea electorală din Ungaria şi în Legea minorităţilor pentru ca astfel de alegeri să nu mai fie viciate", a mai adăugat şeful DRP.

Rompres

Bătania are viceprimar român

În cadrul şedinţei de constituire a consiliului local din ziua de 31 octombrie, *Traian Cresta*, actualul preşedinte al Autoguvernării pe Ţară a Românilor din Ungaria a primit această funcţie, cu unanimitate de voturi. În ciclul electoral anterior, viceprimarul Bătaniei a fost reprezentatul sîrbilor *Miroslav Rockov*. Cu această decizie în oraşul bichişean continuă practica, ca al doilea om din conducerea locală să fie un minoritar. Traian Cresta a fost ales şi în Consiliul Judeţean Bichiş, pe lista Partidului Socialist Ungar.

Şt. C.

Festivitate Vulcan–Irinyi la Leta Mare

Asociaţia Culturală a Românilor din Leta Mare organizează vineri, la 8 noiembrie, cu începere de la ora 14.00, o festivitate în amintirea familiilor Vulcan şi Irinyi. Se vor depune coroane de flori la mormîntul preotului Iustin Popfiu, aflat în curtea bisericii greco-catolice, la placa comemorativă Iosif Vulcan din centrul localităţii şi la mormintele familiei Irinyi, unde îşi doarme somnul pe veci mama şi unchii lui Iosif Vulcan, redactorul revistei „Familia".

- va -

Terminarea lucrărilor la vama Ártánd–Borş

La punctul de trecere a frontierei ungaro-române Ártánd–Borş au fost terminate lucrările de modernizare, iar la 16 octombrie a fost dat în exploatare noul terminal pentru trecerea persoanelor.

Cu acest prilej, s-a relievat faptul că la acest punct de trecere a frontierei ungaro-române traficul de persoane şi de mărfuri este în continuă creştere. Pe parcursul anului trecut, prin acest punct au trecut frontiera în ambele sensuri peste 3,5 milioane de persoane, peste un milion de autoturisme şi peste 22 de mii de autobuze. În acest an, pînă la 31 iulie s-a înregistrat o creştere a traficului cu 30 de procente. Costul lucrărilor a depăşit 2,5 milioane de euro, din care 920 de mii au fost acoperiţi din programul PHARE.

I. K.

Festival de Filme al Naţionalităţilor la Budapesta

În acest an se va organiza pentru a doua oară Festivalul de Filme al Naţionalităţilor din Ungaria. Manifestarea va fi găzduită de Institutul Slovac din Budapesta (str. Rákóczi nr. 15.) în zilele de 15-16 noiembrie. Redacţia Românească a Televiziunii Maghiare va participa cu un film realizat de *Aurel Becan* despre rolul credinţei şi a misionarilor în penitenciarele din Ungaria.

La Fundaţia pentru Minorităţi s-au schimbat numerele de telefon

De la 15 octombrie, Fundaţia Publică „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria" şi-a mutat sediul pe o nouă adresă (1068 Budapesta, sect. VI, str. Benczúr nr. 11). Contrar planurilor iniţiale, s-au schimbat şi numerele de telefoane ale instituţiei. Numerele noi fiind: 321-3352; 321-7360; 321-7364; 321-7370.

Foaia românească poate fi citită şi pe Internet
www.foaia.hu

***Foaia românească* respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuţiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.**

Pe copertă: **Cîştigătoarele concursului de recitare „Lucian Magdu"**
(Fotografie de **Aurel Papp**)

Prizonierii „sistemului”

Profesorul *dr. Gheorghe Petruşan* este şeful Catedrei de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Seghedin din 1980 şi are în spate o activitate didactică şi ştiinţifică de patru decenii. De-a lungul carierei sale profesionale este preocupat de viaţa publică şi îndeplineşte roluri şi posturi importante în fruntea comunităţii. S-a simţit cu adevărat în apele lui în anii ’90, perioadă în care s-a aflat în fruntea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria şi a restructurării vieţii publice, după principiul la baza căruia au stat asociaţiile şi comunităţile locale. Odată cu introducerea sistemului autoguvernărilor, sfera civilă şi-a pierdut rolul de frunte, iar cu asta şi profesorul Petruşan. La ora actuală este preşedintele Autoconducerii Româneşti din Seghedin şi la nivel local face parte dintr-un „sistem” pe care îl critică aspru ori de cîte ori are ocazia. Trebuie să recunoaştem că argumentele profesorului Gheorghe Petruşan nu sînt lipsite de temei.

Falimentul unei legi

– Domnule profesor, nu demult au devenit publice rezultatele alegerilor pentru autoguvernările minoritare. Cum apreciaţi situaţia produsă?

– Deşi sînt mari deosebiri în ce priveşte evaluarea situaţiei, din punct de vedere politic, profesional trebuie să afirmăm că am asistat la falimentul unei legi, al unei politici care va duce la destrămarea şi mai profundă a comunităţii noastre. De aceste autoguvernări noi, românii, nu avem nevoie. Comunitatea noastră, fiind foarte redusă la număr, în mare – în afară de reprezentanţa în parlament – nu are nici ambiţii, nici revendicări politice. Problemele noastre sînt de ordin cultural, deci necesită o abordare profesională. Prin urmare, am avea nevoie de instituţii profesionale solide. Prin sistemul actual de reprezentanţă ne-am îndepărtat de adevăratele interese ale noastre şi nu mai este vorba despre îmbogăţirea culturii noastre moştenite, ci despre un fenomen ce este numit „etnobusiness”, o afacere foarte urîtă care respinge pe un intelectual care se respectă. Cei care, profitînd de această structură, încearcă să justifice utilitatea şi viabilitatea acestor autoguvernări, nu susţin şi nu urmăresc să soluţioneze adevăratele probleme ale românilor din Ungaria. Se înfiinţează în număr exagerat autoguvernări locale care n-au nici o acoperire românească. Este un scop în sine care ne abate de la problemele noastre adevărate.

– Sînt nişte vorbe grave cu care, practic, contestaţi întregul sistem autoguvernamental. În acelaşi timp, în zilele trecute aţi preluat mandatul de deputat în Autoconducerea Românească din Seghedin. Prin urmare şi Dvs. faceţi parte din „sistemul” criticat. Cum explicaţi această aparentă contradicţie?

– La începutul anilor ’90, eu am reprezentat comunitatea noastră la elaborarea Legii pentru Minorităţi şi pot spune cu sufletul împăcat că nici atunci n-am fost de acord cu exclusivitatea autoguvernărilor. În timpul tratativelor, eu şi alţi cîţiva, am optat pentru varianta în care pe lîngă autoguvernări – în caz că o minoritate nu le-ar fi dorit – ar fi existat şi alternativa asociaţiilor civile, cu aceleaşi drepturi şi atribuţii. Însă guvernul Boros, în ultimul moment, a scos din lege această posibilitate. Şi atunci s-a văzut că aceste autoguvernări minoritare, doar prin denumire sînt autoguvernări. În realitate, reprezentanţele naţionalităţilor, la nivel local, au prea puţine drepturi şi atribuţii ca să le numim „autoguvernări”. Experimentăm pe propria noastră piele că – în loc să fim parteneri egali – depindem de bunăvoinţa consiliului local sau chiar a primarului. Avem un sistem cu o denumire bombastică, creînd iluzia că sîntem egali şi independenţi, ceea ce nu este adevărat. O altă problemă şi mai gravă este că guvernul ungar nu vrea să tragă toate concluziile care derivă din această structură. Deci, pe de o parte avem de-a face cu o structură greşită, pe de altă parte, politica politică de după schimbarea regimului comunist nu a fost dispusă să respecte legea aprobată de Parlament. Un exemplu grăitor este nerespectarea Constituţiei în ce priveşte reprezentanţa minorităţilor în legislaţie. Este o contradicţie care discreditează legea şi politica statului.

Constrînşi la concesii

– Comunitatea românească din Seghedin şi-ar mai putea desfăşura activitatea în sfera civilă, aşa cum făcuse înainte de 1995?

– Noi avem o activitate exclusiv culturală, deci – dacă condiţiile ne-ar permite – am putea lucra şi pe mai departe în forma de asociaţie. Dar, ca să răspund la întrebarea anterioară, de ce totuşi ne angajăm să constituim autoguvernare? Pentru că sîntem constrînşi. Mulţumit unui alt minus al politicii, prin sistemul de finanţare statul poate influenţa toată gama vieţii noastre obşteşti. Sîntem siliţi să aplicăm şi noi forma de autoguvernare ca să obţinem fondurile necesare pentru susţinerea activităţilor noastre culturale. Deci, dacă vreţi, aceasta este concesia pe care sîntem nevoiţi s-o facem. Sistemul actual, în loc să sprijine activităţile reale, să antreneze oamenii creatori, să ambiţioneze tinerii care vin să îmbogăţească cultura lor, finanţează nişte aparate birocratice care n-au nici o influenţă directă asupra problemelor esenţiale ale comunităţii noastre. AŢRU a folosit 85-90% din bugetul său în scopul susţinerii propriului aparat. Atunci cînd folosim termenul de „etnobusiness”, oare care sînt bişniţari mai mari? Romii din Pesta sau cei care cheltuiesc sume enorme pentru susţinerea unui aparat cu 8–10 persoane. Actuala politică de stat faţă de minorităţi ne face deserviţi, devenind un impediment pe care statul l-ar putea depăşi doar prin reevaluarea legii şi a politicii urmate în ultimii 10–12 ani.

– Báthory János, fostul şef al Oficiului pentru Minorităţi (OMNEU), e adevărat că numai la părăsirea acestui post, a îndrăznit să formuleze ideea că actualul sistem de reprezentanţă favorizează puterile şi sferele periferice ale minorităţilor, iar adevăratele centre de greutate, adică intelectualii, s-au trezit înlăturaţi din autoconduceri. Sînteţi de acord cu această părere?

– Constatarea este adevărată, pentru că ce se întîmplă? La ora actuală, datorită sistemului greşit de finanţare, se prăbuşesc micile comunităţi care timp de cel puţin o jumătate de secol au contribuit la susţinerea românităţii. Mă gîndesc la formaţii de dansuri, coruri, asociaţii… Am ajuns ca formaţia excepţională de dansuri populare din Aletea sau corul din Giula să cerşească bani, în timp ce pentru o reprezentare ineficientă se cheltuiesc zeci de milioane. În acest fel se năruie tot ceea ce am avut mai valoros după cel de-al doilea război mondial. Dar se destramă şi asociaţiile, comunităţile care au dispus de o oarecare forţă de solidaritate. Ele astăzi nu mai pot funcţiona, pentru că n-au condiţii. Deci, pe de o parte, se distruge tot ce avem mai valoros, pe de altă parte înfloreşte acel dezgustător „etnobusiness” la care asistă majoritatea conducerii actuale a românilor din Ungaria.

Autoguvernări fără rost

– Revenind la rezultatele alegerilor. Societatea Culturală a Românilor din Budapesta susţine că printre cei 90 de viitori electori din Capitală, doar 25 sînt români autentici, iar AŢRU vorbeşte despre o proporţie de 60:40% în favoarea românilor. Probabil că dumnevoastră, de la Seghedin, nu o să puteţi face dreptate. Totuşi, ce părere aveţi despre aceste interpretări diferite?

– N-are nici o importanţă, pentru că nu are rost să se înfiinţeze în aproape fiecare sector cîte o reprezentanţă românească numai ca să nu se formeze autoguvernări din persoane străine comunităţii. Românii din Capitală au asociaţiile lor, iar într-o lume normală n-ar avea nevoie de autoguvernări pe sectoare. Mă întreb că Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, în frunte cu Maria Berényi, de ce nu primeşte banii irosiţi pe reprezentanţe şi fără formarea acestora? Pentru că sînt constrînşi de o politică foarte dubioasă şi obscură. Dacă statul ar finanţa adevăratele activităţi, atunci nici pestanii, nici cei din Seghedin sau Giula, n-ar avea nevoie de această structură concepută pentru minorităţi numeroase şi care trăiesc în zone compacte. O minoritate atît de dispersată ca a noastră, nu îşi poate trăi viaţa publică în aceste autoguvernări. Cred că pînă la urmă guvernul va fi nevoit să revină la o structură adecvată minorităţilor din Ungaria.

– Care ar fi această structură?

– Numai în cadrul unor asociaţii se poate aduna românimea dintr-o anumită zonă sau dintr-un oraş mai mare. În cadrul acesteia se poate forma o comunitate, se poate întări solidaritatea comunităţii. Fiindcă 3–5 persoane din autoguvernări nu pot concura cu 60–70 sau şi mai multe. Temelia vieţii noastre româneşti au fost şi sînt aceste comunităţi, formaţii artistice, cluburi, asociaţii etc., dar nu denumirea contează. E important să fie un cadru care ţine laolaltă zeci sau sute de oameni. Cu asta poţi să prelungeşti existenţa unei comunităţi atît de împrăştiate, dar nu cu autoguvernare. Nu cred în viabilitatea unor pseudo-autoguvernări, înfiinţate pe criterii minoritare. Aşa ceva nu există în Europa şi în locul guvernului ungar nu m-aş lăuda cu asta. Cred că Ungaria va păţi cu autoguvernările minoritare exact ceea ce s-a întîmplat cu Legea statutului. După aderarea la Uniunea Europeană, în acest sens şi Bruxelles va avea un cuvînt de spus. În Occident astfel de lucruri nu sînt tolerate.

Interviu realizat de
Ştefan Crâsta

Cine ne reprezintă...?

Şedinţa de constituire a consiliului local din Chitighaz a avut loc luni, la 4 noiembrie. Cei 13 consilieri şi noul-vechi primar a depus jurămîntul în faţa preşedintelui comisiei electorale a localităţii. Românii din Chitighaz vor fi reprezentaţi în următorii patru ani în consiliul local de un medic din localitate, care însă nu aparţine minorităţii române.

La şedinţa festivă de luni, s-au format comisiile, s-a trasat programul primarului *Gheorghe Guiaş*. Planul lui este continuarea muncii de pînă acum. Este de remarcat că Primăria din Chitighaz, în ultimii patru ani, a acumulat o datorie de peste 60 de milioane de forinţi. se pare că nu pe mulţi îi preocupă cine-i reprezintă pe români.

Doar cîţiva intelectuali, consilieri şi români de bună credinţă stau nedumeriţi în faţa unui fenomen neîntîlnit pînă acum. Primarul român, vicepreşedintele AŢRU nu s-a pronunţat nici pro, nici

Medicul Szegvári a deschis şedinţa, fiind decanul de vîrstă al consiliului

Deşi din corpul de conducere fac parte mai mulţi români (care însă au pornit ca independenţi), reprezentantul românilor este medicul de familie *dr. Szegvári József*, care însuşi recunoaşte că nu este român. Domnul doctor are 73 de ani şi este un cetăţean respectat pe plan local. Totuşi pînă acum nimeni nu ştia de ambiţia sa de a-i reprezenta pe românii chitighăzeni. A şi ajuns în consiliul local. Singura amărăciune este că în acest fel a împiedicat intrarea unui român adevărat.

Localnicii l-au votat pentru că este medicul lor, dar puţini au fost conştienţi şi de faptul că prin votul acordat lui au tăiat calea intrării în consiliu a unui român. La Chitighaz se zvoneşte că în spatele acestui angajament neaşteptat stă primarul, de care îl leagă o veche prietenie, iar românul oficial din consiliul de pînă acum, *Gheorghe Istin*, un român apreciat de comunitate, aparţine opoziţiei puterii locale. Deci, s-au rezolvat două probleme: a intrat în consiliul local un adept al primarului şi s-a eliminat un adversar. Căci, la Chitighaz, contra. Cu doctorul Szegvári am stat de vorbă în pauza şedinţei de constituire.

– *Domnule doctor, dacă nu mă înşel, nu sînteţi român, totuşi v-aţi angajat la reprezentarea românilor. Cum aţi ajuns la această decizie?*

– Mai bine de 45 de ani trăiesc printre români, la Chitighaz. N-am avut niciodată probleme din această cauză. Le înţeleg limba. Foarte multe bătrîne nici astăzi nu vorbesc limba maghiară, dar ne descurcăm şi în româneşte. Un alt motiv este că noră-mea este get-beget româncă, astfel am un nepot pe jumătate ungur, pe jumătate român. Şi acest fapt m-a determinat să pornesc la alegeri ca român. Bineînţeles, nu-mi neg originea maghiară, dar m-am angajat şi la reprezentarea românilor din Chitighaz.

– *În acelaşi consiliu local au candidat pe lista românească şi români. Ei afirmă, îndreptăţit, că din cauza unui neromân n-au avut şansa să ajungă în consiliul local.*

– Înainte de alegeri n-am ştiut cine va ajunge în corp. Din partea mea n-am avut intenţia să iau locul altora. Nu vreau să par lipsit de modestie, dar şi fără ca să mă declar român aş fi ajuns în consiliu. Nu am vrut să exmatriculez pe vreun român.

– *Şi în cadrul şedinţei de constituire s-a amintit că există grupări de interese pe plan local. O parte a localnicilor explică lansarea Dumneavoastră la alegeri în culori româneşti prin faptul că, în acest mod aţi exclus candidatul unei alte grupări. Care este adevărul?*

– Nu fac parte din nici un partid. Eu mi-am predat carnetul de partid încă în regimul trecut. De atunci nu m-am băgat în nici un partid. Am urmărit numai interesele comunei.

– *Deci, v-aţi angajat la reprezentarea românilor. Ce doriţi să faceţi în următorii patru ani pentru românii din Chitighaz?*

– Sînt multe probleme de rezolvat. În acestea aş dori să ajut. În calitatea mea de consilier minoritar aş vrea să lucrez în interesul localităţii.

– *La ce fel de probleme vă referiţi?*

– Păi, îngăduiţi-mi să nu vă răspund la această întrebare. O să vă spună domnul primar. M-aş corecta, nu este vorba despre probleme, ci mai mult despre sarcini.

– *Permiteţi-mi să vă întreb, dacă Dumneavoastră nu reuşiţi să-mi expuneţi nici o sarcină privitoare la minoritatea română, cum doriţi să o reprezentaţi?*

– Autoguvernarea minoritară nu mi-a dat nici o sarcină.

– *Dar Dumneavoastră v-aţi angajat la reprezentarea românilor în consiliul local…*

– Da, dar din autoguvernarea minoritară nu fac parte.

– *Poate aţi auzit despre autoguvernările româneşti din Capitală, în care au ajuns şi mulţi neromâni. Care este părerea Dumneavoastră despre aşa-numitul fenomen „etnobusiness”?*

– Dacă este necesar, bineînţeles, trebuie modificată legea. Dacă în viitor o să mi se atragă atenţia că nu e permis aşa ceva, şi eu o să renunţ la această metodă de reprezentare. Dar o să fac faţă ca ungur... sper!

Şt. Crâsta

La Micherechi s-a înfiinţat autoguvernarea românească

Noul consiliu local promite şedinţe deschise şi în muncă transparenţă

Şedinţa de constituire a noului consiliu local din Micherechi s-a ţinut în mod public. La „casa de căsătorii” au şi venit peste o sută de localnici. Întrunirea de la 31 octombrie a fost deschisă de fostul primar *dr. Gheorghe Ruja*. După comunicarea rezultatelor definitive ale alegerilor, cei nouă consilieri au preluat mandatul. Anunţarea rezultatului alegerilor pentru funcţia de primar, cîştigate categoric de profesorul *Teodor Martin*, a fost întreruptă de aplauzele insistente ale publicului. A urmat momentul depunerii jurămîntului. În continuare, şedinţa protocolară a fost condusă de noul primar, care a schiţat programul său. Teodor Martin a declarat că în viitor doreşte să colaboreze cu cei nouă consilieri, iar în aducerea celor mai importante decizii contează şi pe părerea locuitorilor, care din nou vor putea lua parte la adunările sătești. Noul primar nu a vorbit însă despre situaţia financiară a comunei, promiţînd că după încheierea anchetei privitoare la gospodărirea Primăriei din ultimii ani, toată lumea va afla realitatea. La ora actuală există doar estimări referitoare la deficitul Primăriei, evaluări care nu sînt chiar promiţătoare. Teodor Martin a mai menţionat că banii comunei vor fi folosiţi conform legilor în vigoare, iar instituţiile publice vor putea funcţiona în mod autonom. Noul primar a vorbit şi despre activitatea culturală românească din localitate, căreia i se va acorda o atenţie mai mare, la fel ca şi comunităţilor religioase din Micherechi. Munca consiliului local se va desfăşura în mod deschis, iar locuitorii vor putea obţine informaţiile de interes public. Consilierii au votat şi despre persoana viceprimarului. În această funcţie a fost ales preşedintele Asociaţiei „Pentru Micherechi”, profesorul *Gheorghe Netea*. La propunea lui Teodor Martin, consiliul local, cu unanimitate de voturi, s-a transformat în autoguvernare românească de localitate.

T. Boca

Constituirea autoguvernărilor locale

După înfiinţarea autoguvernărilor locale, într-un termen de 15 zile trebuie să se ţină şi şedinţele de constituire ale autoguvernărilor minoritare. Două dintre autoguvernările locale s-au transformat deja în autoguvernări româneşti pe localitate, cele din Micherechi şi Vecherd. Conform informaţiilor primite de la primăriile locale, miercuri s-au constituit autoguvernările româneşti din Apátfalva şi Bichişciaba, iar joi s-au înfiinţat şi reprezentanţele româneşti din Şercad şi Pocei. Noua reprezentanţă românească din Giula se va constitui săptămîna viitoare, pe 13 noiembrie.

- iova -

„...Spre a putea fi pururea în sînul naţiei mele”

Simpozion în amintirea lui Emanuil Gojdu la Academia Română

Aula Academiei Române a găzduit, în ziua de 30 octombrie 2002, simpozionul cu tema „Emanuil Gojdu – punte de legătură între România şi Ungaria”, organizat cu prilejul bicentenarului naşterii acestui mecena al românilor din Ardeal, Banat şi Ungaria. Preşedintele Academiei Române *Eugen Simion*, premierul *Adrian Năstase*, ministrul de externe *Mircea Geoană* şi preşedintele Fundaţiei Gojdu, *preotul Aurel Pavel* au subliniat meritele politice ale lui Emanoil Gojdu, pe care l-au apreciat drept un exponent elocvent al idealurilor naţionale ale românilor din Imperiul Austro-Ungar şi, în acelaşi timp, un catalizator al legăturilor culturale româno-ungare.

Acad. Eugen Simion, preşedintele Academiei Române, în cuvîntul de deschidere a evocat personalitatea lui Emanuil Gojdu, om înţelept şi bun român, un spirit european în condiţia şi în formele din secolul XIX. S-a născut la 9 februarie 1802, la Oradea, şi-a făcut studiile la Oradea, Bratislava şi Pesta, devenind unul dintre marii avocaţi ai timpului. A dobîndit o avere importantă pe care a pus-o în slujba ideii naţionale a românilor. În 1869, eminentul jurist şi-a întocmit testamentul, înfiinţînd o Fundaţie care îi poartă numele. Fundaţia a funcţionat pînă în anul 1953, cînd a fost naţionalizată de statul ungar. Unii dintre beneficiarii burselor acordate de Fundaţie au ajuns membri ai Academiei Române cum au fost Ion Lupaş, Silviu Dragomir, Traian Vuia, Constantin Daicoviciu, Dumitru Stăniloaie.

În discursul său, Adrian Năstase, prim-ministru al Guvernului României, a apreciat că Gojdu a reprezentat o voce cu autoritate a românilor în mediile politice ale Imperiului Habsburgic şi ale Imperiului Austro-Ungar, contribuind astfel la conturarea şi sprijinirea idealurilor acestora… un catalizator al legăturilor culturale româno-ungare, un interlocutor apreciat şi ascultat în cercurile politice din Budapesta, dar şi un exponent elocvent al idealurilor naţionale ale românilor. A mai fost şi un vizionar, proiecţiile sale ajungînd pînă în 2070 şi în cheia zilelor noastre, imagistica lui Gojdu apare surprinzător de actuală şi s-ar traduce fericit prin regăsirea celor două popoare vecine în marea familie europeană, anticipînd convergenţa destinelor viitoare ale României şi Ungariei la începutul mileniului trei. A-i cinsti memoria astăzi înseamnă a-i respecta voinţa testamentară, de unde speranţa că Fundaţia care îi poartă numele va supravieţui şi se va dezvolta, rivalizînd cu tradiţionalele asociaţii corporative create în părţi mai liniştite ale Europei, care au deja existenţă seculară.

În prelungirea acestor idei, Mircea Geoană, ministrul afacerilor externe, a apreciat că noua calitate a relaţiei româno-ungare constituie o premisă generoasă pentru ca, raportîndu-ne la voinţa testamentară a lui Gojdu, să sprijinim restituirea bunurilor Fundaţiei, astfel încît aceasta să-şi poată continua nobila şi permanent actuala misiune de a contribui la sprijinirea culturii româneşti şi la consolidarea relaţiilor româno-ungare. Prin tot ceea ce a întreprins, Emanuil Gojdu este un simbol pentru relaţiile dintre România şi Ungaria. Sînt convins, a mai spus Mircea Geoană, că Gojdu – una dintre multele punţi simbolice de legătură între România şi Ungaria – dacă ar trăi în aceste timpuri, ar fi el însuşi încredinţat că imaginea celor două popoare geamene – român şi ungar – aproape de materna Europă nu este nici pe departe o proiecţie utopică.

Preot-lector Aurel Pavel, preşedintele Fundaţiei Gojdu de la Sibiu, a citit Mesajul IPS *Antonie Plămădeală*, Mitropolit al Ardealului, membru de onoare al Academiei Române, preşedintele reprezentanţei Fundaţiei, din care citäm: La această manifestare de suflet organizată de Academia Română, Ministerul Afacerilor Externe şi Fundaţia Emanuil Gojdu participă şi Biserica noastră străbună, care s-a împărtăşit din plin, de-a lungul vremii, de binefacerile acestui mare fiu al ei, care va rămîne în conştiinţa tuturor ca un stîlp de nădejde al realizării marilor sale idealuri naţionale şi religioase. În continuare, părintele Aurel Pavel a prezentat pe larg rolul pe care l-a avut Gojdu la formarea elitei intelectuale, permiţînd sutelor de tineri din fostul Imperiu Austro-Ungar să studieze la universităţi din Europa Centrală şi de Vest. Ca oameni de cultură şi ştiinţă, ca oameni politici, bursierii Gojdu au jucat un rol determinant în emanciparea culturală şi naţională a românilor transilvăneni, în afirmarea Bisericii noastre Ortodoxe, au participat la construcţia statului unitar român, perfect integrabil constelaţiei de state şi democraţii ale Europei moderne. În fapt, Emanuil Gojdu a fost fidel unui gînd exprimat în anul 1862: *Ca fiu credincios al Bisericii mele laud Dumnezeirea, căci m-a creat român, iubirea ce am către naţiunea mea neîncetat mă îmboldeşte a stărui în faptă, ca încă şi după moarte să erump de sub gliile mormîntului spre a putea fi pururea în sînul naţiei mele.*

Apoi a urmat ceremonia de înmînare a medaliei omagiale a bicentenarului Gojdu domnilor Adrian Năstase şi Mircea Geoană, acad. Eugen Simion, *acad. Dan Berindei, Ijgyártó István,* ambasadorul Ungariei la Bucureşti. În continuare, *Constantin Mălinaş*, directorul Bibliotecii Judeţene Bihor a prezentat expoziţia Emanuil Gojdu, cuprinzînd fotografii, copii ale unor documente ale vremii, cărţi dedicate acestei mari personalităţi.

Acad. Dan Berindei a înfăţişat contextul cultural naţional, subliniind că, înaintea împlinirii Marii Uniri, a fost împlinită unitatea culturală, amintind mari personalităţi din Transilvania, dar şi din Ţara Românească şi Moldova. Au fost create şcoli unde s-a format elita intelectuală românească, intelectuali care au contribuit la trezirea naţională. Emanuil Gojdu a avut, în aceasta privinţă un rol deosebit… fiind, cum scria un contemporan, „tare învăpăiat”. A fost evocat Apelul pe care Gojdu l-a adresat boierilor din Moldova şi Ţara Românească, cerîndu-le să îşi arate dragostea de patrie şi „a ajuta la scrierea şi tipărirea de cărţi în limba patrioticească şi a nu-şi uita naţia, dulcea mamă şi a-i dărui din marile averi, iar pe învăţaţii neamului să-i sprijine. Aşa va înflori naţia noastră, aşa îşi va cîştiga locul între celelalte neamuri înfloritoare. Nu este mai mare mîngîiere, mai adevărată îndestulare decît simţirea fericirii şi a sprijinirii neamului.” Şi a dat o pildă demnă de urmat, fiind unul dintre fondatorii Astrei şi cel care a organizat Comitetul pentru ajutorarea tinerilor jurişti de la Universitatea din Pesta. Bursele acordate de Fundaţia Gojdu au fost în cele mai diferite domenii. De peste veac, Emanuil Gojdu ne îndeamnă la dăruire, dragoste de neam şi ţară.

La simpozionul Gojdu de la Bucureşti, au fost prezentate şi alte comunicări, care au întregit imaginea acestui mare român si bun creştin, a cărui viaţă şi activitate este o pildă mereu vie pentru noi toţi. Astfel, *Pr. Prof. Mircea Păcurariu*, membru corespondent al Academiei Române a prezentat bursierii Bisericii Ortodoxe din Ardeal pînă în 1918; *Conf. univ. dr. Pavel Cherescu* a vorbit despre Emanuil Gojdu – om politic; *Dr. Stelian Mîndruţ*, cercetător la Institutul de Istorie din Cluj-Napoca a vorbit despre Membri ai Academiei Române – foşti bursieri ai Fundaţiei Gojdu; *Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop*, membru corespondent al Academiei Române, l-a prezentat pe Silviu Dragomir – bursier Gojdu; *Prof. univ. dr. Cornel Sigmirean,* de la Universitatea „Petru Maior” din Tîrgu Mureş a vorbit despre Odiseea Fundaţiei Gojdu între anii 1919–2002; *Prof. univ. dr. Nicolae Edroiu*, membru corespondent al Academiei Române, a vorbit despre Reformă, Biserică şi învăţămînt în Transilvania secolului XVIII-lea; *Prof. univ. dr. Radu Păiuşan,* de la Universitatea de Vest din Timişoara, a vorbit despre Emanuil Gojdu şi Banatul; *Prof. univ. dr. Mihai Drecin*, de la Universitatea din Oradea, a vorbit despre Emanuil Gojdu în viziunea lui Victor Jinga; *Prof. univ. dr. Grigore Ploieşteanu*, directorul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Şincai” din Tîrgu Mureş, a vorbit despre Virgil Oniţiu – membru corespondent al Academiei Române – bursier Gojdu.

Academia Română

Surse: Rompres, Acad.ro

(Discursul premierului Adrian Năstase, prezentat la simpozionul Gojdu de la Academia Română îl puteţi citi în pagina a 11-a)

„Eu şi casa mea vom sluji Domnului"

„Şi când s-au împlinit zilele pentru curăţirea lor, după Legea lui Moise, Iosif şi Maria au adus Pruncul la Ierusalim, ca să-L înfăţişeze înaintea Domnului...cînd au adus părinţii înlăuntru pe Pruncul Isus, ca să împlinească cu privire la El ce poruncea Legea, Simeon L-a luat în braţe, L-a binecuvântat pe Dumnezeu..." (Luca 2:22, 27-28)

Cu două săptămâni în urmă, la 27 octombrie, în Biserica Baptistă din Micherechi a avut loc actul binecuvântării lui *Ruben*, fiul soţilor *Andreea* şi *Gheorghe Martin*. Precum Pruncul Isus a fost prezentat în templu, astfel şi părinţii micuţului Ruben au hotărât să-şi aducă fiul înaintea lui Dumnezeu pentru a cere binecuvântare peste întreaga lui viaţă şi înţelepciune pentru a-l creşte în frica de Domnul, ca ei să transmită moştenirea credinţei copiilor lor, Ruben şi celor doi copii mai mărişori, *Gheorghe* şi *Andreea*.

La programul serviciului de binecuvântare au contribuit cu cântări şi poezii copiii, tinerii, şi grupul de fete şi de băieţii al bisericii. Vestitorul Cuvântului lui Dumnezeu a fost fratele *Daniel Burtic* din Oradea, care prin mesajul său a îndemnat părinţii şi întreaga biserică pentru a-i învăţa copiii să aleagă calea cea bună. Iosua ca şi conducătorul poporului lui Israel, şi în acelaşi timp şi conducător în familie, s-a bazat pe Cuvântul Domnului. Dumnezeu a zis lui Iosua: *„Cartea aceasta a legii să nu se depărteze de gura ta; cugetă asupra ei zi şi noapte, căutând să faci tot ce este scris în ea; căci atunci vei izbândi în toate lucrările tale, şi atunci vei lucra cu înţelepciune."* (Iosua 1:8) Tot aşa orice mamă sau tată este un conducător al copiilor lor pe calea vieţii. Alegerea părinţilor, credinţa lor, influenţează şi determină alegerea copiilor. Aşa că nici un părinte să nu se mulţumească cu religia lui, pentru că aceasta nu înseamnă nimic nici înaintea copiilor, nici înaintea lui Dumnezeu. Vorbele trebuie urmate de fapte. Poruncile lui Dumnezeu să se întipărească în mintea copiilor. Cuvântul Domnului trebuie să fie baza în conducerea fiecărei familii creştine. După predică s-a desfăşurat actul de binecuvântare, care a fost oficiat de fratele Daniel Burtic.

Ce bine ar fi dacă toţi creştinii ar putea spune sincer împreună cu Iosua: *„Cât despre mine, eu şi casa mea vom sluji Domnului".* - j -

„Prin El, să aducem totdeauna jertfă de laudă..."

Uneori ne este greu să mulţumim. Copiii de multe ori uită să mulţumească dacă primesc ceva. Dar oare noi, tinerii şi adulţii, de ce uităm să fim mulţumitori lui Dumnezeu?

La data de 13 octombrie Biserica Penticostală din Micherechi a sărbătorit Ziua de Mulţumire, la care toţi copiii Domnului au venit cu recunoştinţă înaintea Lui. Grupul de laudă al bisericii a slujit şi înainte de masă şi după-masă, precum şi sora *Vali Pentea Sava*, din Alparia şi alţi fraţi şi surori din biserica locală.

Cuvîntul Domnului, atît înainte de masă, cît şi după-masă a fost vestit de fratele *Durkó Albert,* pastorul bisericii. Textul biblic de dimineaţă a fost din Evrei 13:14-16: *„Căci noi n-avem aici o cetate stătătoare, ci sîntem în căutarea celei viitoare. Prin El, să aducem totdeauna jertfă de laudă, adică rodul buzelor care mărturisesc Numele Lui. Şi să nu daţi uitării binefacerea şi dărnicia; căci lui Dumnezeu jertfe ca acestea Îi plac."*

Bazîndu-se pe aceste versete, fratele pastor a accentuat că esenţa mulţumirii trebuie să fie Fiul lui Dumnezeu, Domnul Isus Cristos. În viaţa unui creştin, Alfa şi Omega trebuie să fie căutarea lui Dumnezeu şi lauda şi mărirea Lui. Putem mulţumi prin cuvinte şi putem da mulţumire prin jertfă de laudă. Trebuie să-i dăm Domnului tot ce este plăcut şi minunat. Trebuie să-I dăruim tot ceea ce avem în noi cu bucurie şi din dragoste.

În cadrul predicii de după-masă, am primit un exemplu clar pentru posibilitatea pocăinţei. „Pentru a intra într-o cameră încuiată, avem nevoie de cheia potrivită. Dacă avem cheia, dar n-o folosim, ce facem cu ea? Cheia vieţii veşnice e în mîna noastră. Noi decidem dacă deschidem cu ea uşa sau rămînem nepăsători la chemarea lui Dumnezeu. Ne alăturăm, deci, la poporul Domnului sau ne ţinem cheia în buzunar şi vom pieri?!"

Să ne ajute Domnul să ne hotărîm pînă nu va fi prea tîrziu!

Silvia Cioca

Tinerii din nou în centrul atenţiei

Ziua de 27 octombrie a fost o mare bucurie pentru tinerii creştini din Micherechi şi chiar şi din alte părţi. În după-masa acestei zile, la Biserica Penticostală nr. 1. s-a desfăşurat un program special pentru tineret.

Mulţi tineri s-au adunat şi de la alte confesiuni, ceea ce dovedeşte că înaintea lui Dumnezeu nu religia, ci credinţa adevărată domină. Serviciul divin a fost îmbogăţit cu cîntările grupului de închinare al bisericii-gazde, grupului de fete din Biserica Baptistă, respectiv au cîntat spre slava Domnului fraţii *Vaida* şi *Roşu* şi trei fete tot din această adunare. Nu au lipsit din program nici cei mai mici tineri, copiii. Şirul lung al programului a dovedit că înţelepciunea celor în vîrstă şi elanul tinerilor ajută Biserica spre bine.

După numeroasele laude a luat cuvîntul fratele *Ioan Rocsin,* care a explicat primul capitol din prima epistolă a lui Pavel către Timotei. Din acest mesaj am aflat că toţi, şi tinerii creştini sînt responsabili pentru cei care îi înconjoară. Dacă lumea nu-L vede în ei, în copiii lui Dumnezeu, pe Isus Cristos, ce rost are participarea regulat la biserică sau cîntarea în grupuri de laudă?!

„Doamne cum ne-ai creat aşa să fim." Aceasta este rugăciunea mea către Dumnezeu; să ne dea putere de a fi adevăraţi copii ai Lui.

S. C.

Între zîmbet şi suspin

Este vorba despre tine?

O femeie şi cu fetiţa ei de vreo şase anişori, asculta cu atenţie predica pastorului, care tocmai spunea cum sînt oamenii de nechibzuiţi cu viaţa lor de părtăşie cu Dumnezeu. Spunea cum mulţi se culcă seara fără să Îi mulţumească lui Dumnezeu pentru ajutorul de peste zi, fără să Îi ceară protecţie şi odihnă peste întunericul nopţii. Dimineaţa uită să Îi mulţumească lui Dumnezeu pentru odihna nopţii şi să Îi ceară ajutorul pentru ziua ce abia a început.

Fetiţa asculta cu atenţie, apoi întorcîndu-se spre mama a întrebat-o cu voce tare: „Mămico, predicatorul vorbeşte despre tine?"

Întrebarea directă a fetiţei a pus-o pe genunchi, pocăindu-se de lipsa ei de recunoştinţă faţă de Dumnezeu.

Din Sfînta Scriptură

„Să iubeşti pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu toată puterea ta.

Şi poruncile acestea, pe care ţi le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipăreşti în mintea copiilor tăi, şi să vorbeşti de ele cînd vei fi acasă, cînd vei pleca în călătorie, cînd te vei culca şi cînd te vei scula." (Deuteronom 6:5-7)

Programul de duminică al bisericilor baptiste

Cenadul Unguresc
ora 9.30 şi 14.00 – serviciu divin

Chitighaz
ora 9.00 – oră de rugăciune ora 10.00 şi 17.00 – serviciu divin

Micherechi
ora 9.00 – oră de rugăciune ora 10.00 şi 17.00 – serviciu divin

Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil

(8 noiembrie)

Iubiţi credincioşi,

Biserica lui Hristos dreptmăritoare prăznuieşte, o dată pe an, pe Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, împreună cu soborul tuturor îngerilor. Prin cuvîntul „arhanghel" înţelegem „mai mare peste îngeri" sau „cel dintîi dintre îngeri". Iar „înger" înseamnă „vestitor", pentru că îngerii vestesc pe pămînt şi fac cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu. Îngerii sînt „duhuri slujitoare", cum spune proorocul David: *Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc* (Psalm 103, 5). Ei au fost creaţi de Dumnezeu mai înainte de om şi de lumea văzută, dar nu prin cuvînt, şi numai cît a gîndit, Dumnezeu i-a şi creat.

Îngerii sînt împărţiţi, după Sfinţii Părinţi, în nouă cete şi fiecare ceată are o anumită misiune de împlinit în cer şi pe pămînt. Îngerii sînt duhuri, adică au trupuri nemateriale, nemuritoare sau, cum spune Sfîntul Apostol Pavel, au „trupuri cereşti", adică trupuri îngereşti, care sînt deosebite de cele pămînteşti şi sufleteşti ale oamenilor, care sînt muritoare. Scopul principal pentru care au fost creaţi îngerii, care formează lumea nevăzută, este pentru a-L slăvi neîncetat pe Dumnezeu. Apoi pentru a împlini întru toate voia lui, pentru a face cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu şi pentru a ajuta pe oameni să împlinească poruncile lui.

Au fost cazuri atît în Legea Veche, cît şi în legea Darului, cînd oamenii au făcut din îngeri idoli şi îi adorau, adică se închinau lor ca lui Dumnezeu (IV Regi 17, 16). Biserica din început a combătut acest eres, învăţînd că îngerii nu sînt creatorii lumii, ci sînt duhuri create de Dumnezeu pentru a împlini voia Lui.

Sfinţii Părinţi au fixat însă o zi de cinstire închinată Sfinţilor Îngeri şi Arhangheli, pentru că ei ne ajută să cunoaştem voia Domnului şi s-o putem împlini. Această zi este 8 noiembrie, pentru că numărul 8 este simbolul vieţii veşnice, iar noiembrie este a noua lună de la creaţie, care s-a săvîrşit în luna martie, ca un simbol al celor nouă cete îngereşti.

Sfinţii Arhangheli sînt în număr de şapte, care stau înaintea tronului slavei lui Dumnezeu, după cum spune însuşi Sfîntul Ioan Evanghelistul: *Ioan, celor şapte Biserici care sînt în Asia... şi de la cele şapte Duhuri care stau înaintea Scaunului Lui* (Apocalipsa 1, 4). Şi aceştia sînt: *Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Salatiil, Gudiil* şi *Varahiil*. Fiecare arhanghel are o anumită misiune divină de îndeplinit.

Mihail, ce se tîlcuieşte „puterea lui Dumnezeu", este voievodul oştilor cereşti şi cel dintîi din ceata Sfinţilor Arhangheli. El poartă sabie de foc şi are slujba de a păzi legea lui Dumnezeu şi de a birui puterea vrăjmaşilor. Cînd Lucifer a greşit în cer şi au început a cădea mulţime de îngeri, atunci toate puterile cereşti tulburîndu-se, a stat Arhanghelul Mihail în mijloc şi a strigat: *Să luăm aminte*! Din clipa aceea a încetat căderea îngerilor, căci toţi, luînd aminte de glasul lui şi la greşeala îngerilor răi, au căzut înaintea slavei lui Dumnezeu, preamărind numele Lui. De asemenea, el a însoţit poporul ales din Egipt în pămîntul făgăduinţei. El a adus cele zece pedepse peste poporul cel împietrit al lui Faraon. El a adus foc şi pedeapsă peste cetăţile cele desfrînate, Sodoma şi Gomora. El a dat biruinţă lui Ghedeon în luptă. El a făcut multe minuni, precum cea din Colose, minunea din Mănăstirea Dochiarul (Sfîntul Munte) etc. Iar la sfîrşitul veacului, tot el, împreună cu ceata arhanghelilor, va suna din trîmbiţă, va scula pe cei morţi şi va aduna toate limbile la judecată, după mărturia Sfîntului Apostol Pavel care zice: *Că Însuşi Domnul, întru poruncă, cu glasul Arhanghelului şi întru trîmbiţa lui Dumnezeu, se va pogorî din cer* (I. Tesaloniceni 4, 16).

Gavriil, ce se tîlcuieşte „bărbat-Dumnezeu", este arhanghelul bunelor vestiri de bucurie, care are misiunea de a vesti oamenilor tainele cele mari dumnezeieşti. El nu mai poartă sabie de foc, ci crin de neîntinată bucurie. El este foarte dulce la vedere şi plin de dumnezeiască blîndeţe. Pentru aceasta a şi fost ales şi trimis de Dumnezeu la Fecioara din Nazaret să-i vestească taina cea mare a întrupării Domnului. Tot el a adus vestea zămislirii Maicii Domnului dumnezeieştilor ei părinţi Ioachim şi Ana. El a vestit în templul Sfîntului Zaharia că soţia lui va naşte la bătrîneţe pe Sfîntul Ioan Botezătorul. El a dus vestea cea bună Anei, mama proorocului Samuil. El a rostit cel dintîi numele Preadulcelui Iisus. El a pus nume Sfîntului Ioan Botezătorul. El a vestit păstorilor că în Betleem s-a născut Mesia. El a cîntat cel dintîi *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăvoire*! (Luca 2, 14). El i-a învăţat pe păstori să cînte. El a descoperit magilor taina întrupării. El a liniştit pe Iosif cînd voia să lase pe Fecioara Maria. El i-a poruncit să fugă în Egipt cu Pruncul şi iarăşi să se întoarcă în Nazaret.

Sfîntul Gavriil ocroteşte fecioare, acoperă pe mame, păzeşte pe prunci. El slujeşte tainelor celor mari şi ajută la înmulţirea şi mîntuirea neamului omenesc.

Rafail, al treilea arhanghel, este tămăduitor al neputinţelor omeneşti. *Uriil* este luminător al celor întunecaţi. *Salatiil* este rugător fierbinte pentru neamul omenesc. *Gudiil* este slăvitor al lui Dumnezeu şi întăritor al celor ce se nevoiesc la fapte bune. *Varahiil*, ultimul arhanghel, este aducător de binecuvîntare dumnezeiască pe pămînt.

Dintre toţi sfinţii îngeri, cei mai mari binefăcători ai oamenilor s-au arătat Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, din care pricină se şi pomenesc astăzi cu alese prăznuiri şi cîntări de laudă, dimpreună cu toate cetele îngereşti. Se cuvine deci şi nouă păcătoşilor, ce sîntem păziţi de îngeri, să ne adunăm la sfintele biserici şi să lăudăm astăzi soborul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil, cerînd ajutorul lor.

În ţara noastră, cultul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil este foarte răspîndit. Numeroase sînt bisericile cu hramul Sfinţilor Arhangheli, numeroşi sînt şi credincioşii români care le poartă numele. În multe case se vede icoana Sfinţilor Arhangheli şi nu puţini din bunii noştri creştini citesc acatistul lor. Părinţii noştri aveau mare evlavie şi pentru îngerii păzitori pe care-i primeau de la botez şi se îngrijeau cu mare atenţie să nu facă vreun păcat ca să nu alunge de la ei pe îngerii buni.

Înaintaşii noştri iubeau rugăciunea, milostenia şi Biserica, ştiind că îngerii păzitori ne numără şi ne scriu paşii noştri spre biserică, spre rugăciune, spre cel sărac şi spre tot lucrul sfînt şi plăcut lui Dumnezeu.

Fragment din predica părintelui arhimandrit **Cleopa Ilie**

Moaştele Sfîntului Silvestru la Bucureşti

Un moment deosebit pentru dialogul dintre bisericile ortodoxă şi romano-catolică s-a petrecut duminică, la 3 noiembrie, la Bucureşti. *Patriarhul Teoctist* a aşezat, la biserica „Sf. Silvestru", o parte din moaştele Sfîntului Silvestru, fost episcop al Romei. Ele au fost primite de către Întîistătătorul BOR ca un dar din partea *Papei Ioan Paul al II-lea* pentru parohia bucureşteană, în timpul ultimei vizite la Roma a Patriarhului Teoctist.

Sute de credincioşi au stat la coadă, duminica trecută, la biserica Sfîntul Silvestru din Bucureşti, pentru a se închina la moaştele Sfîntului Silvestru şi pentru a asista la slujba religioasă oficiată de PF Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

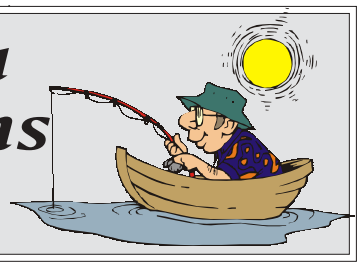
Medalionul care conţine micul fragment din moaştele Sfîntului a fost amplasat într-un loc pregătit special pentru acest eveniment, sub icoana Sfîntului Silvestru. La Sfînta Liturghie a asistat şi părintele paroh *Constantin Galeriu*, în ciuda faptului că este foarte bolnav. Fragmentul din moaştele sfîntului a fost dăruit parohiei bucureştene şi părintelui Galeriu de biserica Sfîntul Silvestru din Roma. Cu prilejul vizitei la Vatican a Patriarhului Teoctist, Cardinalul Emilio Ruini i-a dăruit aceste moaşte, precum şi documentele care atestă autenticitatea lor. Preţiosul cadou a fost dăruit PF Teoctist nu în calitatea sa de Întîistătătorul BOR, ci în calitatea sa de Arhiepiscop al Bucureştiului, Cardinalul declarînd că Biserica Romano-Catolică doreşte ca Bucureştiul şi Roma să fie înfrăţite de Sfîntul Silvestru, „sfîntul care a scos creştinii din catacombele Romei". Biserica şi parohia Sfîntul Silvestru au devenit, astfel, singurul loc din răsăritul creştin în care credincioşii se pot închina la moaştele unuia dintre cei mai ageri apărători ai credinţei.

Pentru românii din Ungaria, care au posibilitatea să viziteze această biserică din centrul Bucureştiului, menţionăm că aici slujeşte şi părintele *Nicolae Bordaşiu*, originar din zona Oradiei, neam cu primii preoţi ortodocşi din Micherechi.

Biserica Sf. Silvestru din Bucureşti

Undița de prins vorbe

În limba română, ca în orice altă limbă, există cuvinte ce se aseamănă unele cu altele din punctul de vedere al formei. Astfel de perechi de cuvinte se numesc *paronime*. Ştiinţa care studiază vocabularul, adică lexicologia, împarte cuvintele după raportul dintre formă şi înţeles în: sinonime, omonime, antonime şi paronime. În lucrările de specialitate se arată că ***paronime*** sunt cuvintele cu forma foarte asemănătoare, uneori aproape identică, dar cu înţeles diferit. Tocmai faptul că forma acestor cuvinte este aproape identică îi face pe unii vorbitori să nu le deosebească. Ajung, desigur, în această situaţie cei ce nu sunt atenţi la diferenţele de formă şi de înţeles. Se crede că le folosesc pe unele în locul altora mai ales vorbitorii care nu şi-au însuşit corect, de la bun început, cuvintele noi, adică neologismele. Auzim deseori propoziţii precum: *El este original din Micherechi* în loc de *El este originar din Micherechi*. Sau: *Nu avem probleme în plan familiar* în loc de *Nu avem probleme în plan familial*. Sau: *Am avut un oral încărcat* în loc de *Am avut un orar încărcat*. Sau: *La gramatică am învăţat despre complimentul indirect* în loc de *La gramatică am învăţat despre complementul indirect*.

E de la sine înţeles că întotdeauna vorbim în prezenţa altuia. Cel sau cei care ascultă, dacă au învăţat cu adevărat la orele de limba română, obişnuiesc să-şi corecteze prietenii şi să le atragă atenţia nu numai cu privire la diferenţa de sens, ci şi cu privire la situaţia neplăcută în care se află un vorbitor care, ca şi personajele lui Caragiale, spune despre o cerneală că este *violentă* în loc de *violetă*, despre o fată că este *crochetă* în loc de *cochetă*, despre un elev premiant că e *iminent*, în loc de *eminent*. Scriitorii îşi pun personajele în diverse situaţii. Pristanda, de pildă, se plânge că are o *renumeraţie mică*. Autorul comediei *O scrisoare pierdută* face din greşelile personajelor sale un mijloc de caracterizare. *A remunera* înseamnă *a plăti*, *a retribui o persoană*. Cuvântul este nou pentru epoca lui Pristanda şi din această cauză el creează un derivat de la verbul *a număra*, ce e drept, dacă ne amintim de scena numărării steagurilor, mai la îndemâna lui… Ceea ce este permis scriitorului nu este însă îngăduit oricărui utilizator al limbii. Cei ce ne ascultă ne caracterizează în funcţie de felul în care folosim limba… Vorbirea e o carte de vizită pentru fiecare dintre noi.

Ca şi despre oameni, se poate spune şi despre cuvinte: cum omul potrivit trebuie să fie la locul potrivit, aşa şi cuvintele trebuie să corespundă nevoilor comunicării, să fie aşezate la locul potrivit. Să vedem ce ar fi vrut să precizeze şi ce a reuşit să spună un avocat când, într-un act, a folosit propoziţia: *Instanţa a hotărât ca acest copil să fie adAptat de către familia Pop.* E lesne de înţeles că beneficiarii actului solicitat de la celebrul avocat nu au avut intenţia de *a transforma* ori *a potrivi* un copil şi de aceea nu s-au arătat mulţumiţi de serviciile distinsului om al legii până când acesta nu a reformulat astfel propoziţia: *Instanţa a hotărât ca acest copil să fie adOptat de către familia Pop.* Verbul *a adapta* înseamnă *a transforma, a potrivi pentru a corespunde anumitor condiţii, împrejurări, a ajusta, a se obişnui, a se deprinde cu ceva.* Verbul *a adopta* are şi sensuri precum: *a-şi însuşi felul de a fi al cuiva, a accepta o părere, a accepta ceva în urma unui vot*, dar dicţionarele arată că sensul de bază al acestui verb este *a înfia un copil.* Prin urmare, o instanţă poate hotărî *adopţia* unui copil, nu *adaptarea* lui.

Când săvârşim o greşeală de limbă, putem pretinde că eroarea este omenească. Greşim de cele mai multe ori când învăţăm o altă limbă. De pildă, un străin care învaţă limba maghiară va face o confuzie între *bor* şi *bőr*, un vorbitor care învaţă franceza îl confundă în pronunţie, adeseori, pe *poisson (peşte)* cu *poison (otravă)*, dar nu are nici o scuză dacă foloseşte, în mâncare, *poison* în loc de *poisson*…

Am dat exemplele de mai sus pentru a nu ne închipui că în situaţia unor confuzii determinate de jocul paronimelor s-ar afla numai cei ce vorbesc limba română ori doar românii din Ungaria ca membri ai unei comunităţi minoritare. E sigur că unele dintre aceste cuvinte nici nu sunt folosite de românii din Micherechi, Bătania, Cenad sau Citighaz. Tot atât de sigur e însă şi faptul că greşelile de acest fel sunt prezente şi acolo unde avem de a face cu limba sau graiul unei minorităţi, cât şi acolo unde una şi aceeaşi limbă e folosită, în ţara de origine, unde are statut de limbă a majorităţii vorbitorilor. Chiar dacă greşeala este omenească, tot atât de firească este şi îndreptarea ei prin manifestarea responsabilităţii pentru fiecare semn, pentru fiecare cuvânt pe care îl folosim. Paronimele, ca falşi prieteni, ne ajută să ne abatem de la normele limbii, dicţionarele, ca adevăraţi prieteni, ne sar în ajutor.

P. D. Rost

Comunicarea, de la origini la Internet

Cum arătau primele cărți? Cum se face un ziar? Cine a inventat radioul? Cînd a apărut televiziunea? Ce înseamnă multimedia? Ce este realitatea virtuală? Care vor fi mijloacele de comunicare mîine?

Dragi tineri, pînă la sfîrșitul acestui serial veți primi răspunsuri la toate aceste întrebări și veți afla cîteva date uimitoare din istoria comunicării.

Videoul

Videoul este o tehnică de înregistrare a imaginilor şi a sunetelor, acestea fiind stocate şi apoi redate pe un ecran de televizor. Videoul nu mai este rezervat doar studiourilor de televiziune care înregistrează şi retransmit prin acest mijloc emisiunile lor. El este folosit şi în alte meserii sau de către oameni obişnuiţi care filmează scene din viaţa cotidiană.

Videoul de acasă

Din anii 1970, videoul a pătruns în universul nostru cotidian. Cu ajutorul magnetoscoapelor conectate la televizoare putem înregistra emisiuni pe care le putem revedea oricînd sau putem viziona filme documentare sau desene animate, de pe casetele gata înregistrate pe care le închirie sau le cumpărăm.

Camescoapele sînt camere video de dimensiuni mici, uşoare şi simplu de folosit, cu un magnetoscop integrat. Ca să vedem filmele pe care le-am realizat este suficient să conectăm direct camescopul la un televizor. Astfel, videoul familial a înlocuit aparatele de filmat care funcţionează bine, dar au nevoie de un ecran pentru proiecţie. Acum putem înregistra uşor evenimentele speciale din viaţa familiei, pentru a le păstra ca amintire sau pentru a le viziona imediat.

De asemenea, cineaştii debutanţi, datorită costului relativ mic al aparatelor, îşi pot realiza în acest fel primele filme.

Videoul pentru distracții

Jocurile video sînt programe interactive controlate de pe console de joc electronice. Ne putem juca singuri sau în doi, conectînd consola la televizor. Acesta devine atunci un partener de tenis, de golf, un circuit pentru curse de maşini etc.

Videoul pentru educație

Videoul este folosit în numeroase domenii de învăţămînt. În medicină, intervenţiile chirurgicale sînt filmate, prezentate şi comentate în faţa studenţilor. De asemenea, videoul este folosit foarte mult pentru predarea limbilor străine, a artelor şi ştiinţelor. Tot videoul mai este folosit şi pentru formarea personalului din întreprinderi. Cînd învaţă o meserie, oamenii sînt filmaţi în timp ce exersează, astfel, ei îşi pot depista greşelile, ca să le corecteze. Sportivii, dansatorii, actorii, oamenii politici şi, în general, şcolile de artă a comunicării folosesc şi ele videoul. Oamenii sînt filmaţi în timp ce lucrează, iar apoi se văd pe ecran pentru a observa şi a comenta împreună cu consilierii lor comportamentul pe care l-au avut: acest procedeu se numeşte autoscopie.

Videoul în întreprinderi

Videoul este folosit şi în întreprinderi, în special cînd ele au birouri în mai multe ţări. Prin intermediul videoconferinţelor, adică al reuniunilor la distanţă, oamenii pot lucra împreună, în ciuda depărtării geografice. Legătura dintre ei este realizată cu ajutorul unor camere video şi al unor ecrane, astfel ei pot vorbi între ei fără să se deplaseze. Întreprinderile mai folosesc videourile ca să realizeze filme care nu sînt destinate marelui public, ci colaboratorilor sau clienţilor întreprinderii, pentru a explica, de exemplu, caracteristicile unui nou produs.

Videoul științific

Videoul este foarte util în numeroase discipline ştiinţifice. Camerele video pot explora locuri în care oamenii nu au acces. De exemplu, datorită vehiculelor spaţiale prevăzute cu camere şi trimise în spaţiu, s-au putut obţine imagini detaliate de pe Lună, Marte, Jupiter etc. Astfel, am putut cunoaşte ceva mai bine planetele îndepărtate. Şi medicina beneficiază de video: endoscopul, o cameră minusculă fixată la capătul unui cablu foarte subţire, transmite imagini din interiorul corpului uman cu ajutorul cărora medicii pot sesiza o boală sau malformaţii şi le pot trata mai rapid.

(Larousse)

Supravegherea la distanţă este un sistem de control folosit în numeroase locuri publice

Concursul de recitare a ajuns la a V-a ediţie

Anul acesta, la 30 octombrie, a ajuns la a V-a ediţie concursul de recitare de la şcoala generală românească din Bătania, organizat de Fundaţia Culturală „Lucian Magdu". Cu zece ani în urmă, cînd s-a înfiinţat această Fundaţie, membrii ei au hotărît ca din doi în doi ani să organizeze o întrecere de recitare pentru elevii din Bătania. Dar după cîţiva ani au început să invite şi elevi din şcolile româneşti din Ungaria. Şi în anul acesta au luat parte la competiţie mulţi elevi, reprezentînd aproape toate şcolile noastre. Au venit cîte doi şi din şcolile unde româna se predă ca obiect de studiu, precum din Aletea, Apateu, Otlaca-Pustă, Săcal şi o fetiţă din Darvaş, respectiv cîte două eleve din şcolile româneşti din Chitighaz, Micherechi, dar din Giula numai una.

Cuvintele de salut şi de deschidere au fost rostite de preotul *Ilie Ciocan*, preşedintele onorific al Fundaţiei Culturale şi *Ivona Figuli*, preşedinta acesteia. La ampla manifestare a participat şi *Traian Cresta*, preşedintele Autoguvernării pe Ţară a Românilor din Ungaria. Părintele Ciocan, în cuvîntarea sa, a vorbit despre viaţa şi activitatea poetului Magdu, născut în Bătania. „Concursul de recitare „Lucian Magdu" este cu siguranţă o mîndrie nu numai pentru noi, cei din Bătania, ci pentru toţi românii din Ungaria. Este cu adevărat o întîlnire, un eveniment de cuget şi simţire românească."

Concursul s-a desfăşurat în patru grupe, pentru clasele 5-6 şi 7-8 din ambele tipuri de şcoli, în faţa a două comisii.

Copiii s-au pregătit cu cîte două poezii, una la liberă alegere şi una obligatorie, din creaţia lui Lucian Magdu, regretatului poet român din Ungaria. Cele obligatorii au fost Destin, Preludiu, Elegie şi Confesiune. Dintre poeziile alese, elevii au preferat să recite din Eminescu şi Coşbuc.

Iuliana Machhour recită poezia „Destin" de Lucian Magdu

Elevi şi profesori la deschiderea concursului

Înainte de decernarea premiilor, participanţii au mai vizionat filmul „Rădăcini" de Lucian Magdu, au vizitat biserica ortodoxă română şi au depus coroane de flori la placa comemorativă a lui Lucian Magdu de pe casa parohială din Bătania.

După ce s-au publicat rezultatele concursului, şi au fost felicitaţi toţi copiii şi profesorii pentru buna lor pregătire, participanţii au pornit acasă cu cîte un cadou şi cu amintiri plăcute, la care au contribuit nu numai întreaga conducere a şcolii româneşti, ci şi *Delia Magdu*, sora poetului. Concursul a fost sprijinit de Fundaţia Publică „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria", de AŢRU şi de Autoguvernarea Românească din oraş.

După programul oficial am stat de vorbă cu doamna Figuli despre istoricul de 10 ani al concursului.

– Cînd s-a înfiinţat această Fundaţie, alcătuită din membrii Asociaţiei Românilor din Bătania şi Parohia Ortodoxă, ideea principală a fost să organizăm concursul pentru copiii noştri din Bătania şi ne-am gîndit la acei profesori care au datoria să predea copiilor limba română. Am vrut ca din doi în doi ani să-i răsplătim pe acei elevi şi profesori, care au obţinut rezultate excelente în însuşirea limbii şi literaturii româneşti în cursul celor doi ani. În acelaşi timp am vrut să aducem şi un omagiu poetului Lucian Magdu. După prima ediţie ne-am hotărît să lărgim sfera de activitate a Fundaţiei. Deoarece n-a existat astfel de concurs tradiţional, am început să organizăm această manifestare pentru elevii şcolilor româneşti din Ungaria.

Renata Mezei a primit premiul special

– *Ce exemplu poate fi Lucian Magdu şi poeziile lui pentru tineretul şcolar de azi?*

– Poeziile lui Magdu nu sînt uşoare, sînt mai mult creaţii filozofice. Dar fiind Fundaţia Lucian Magdu, bineînţeles, pretindem recitarea unei poezii scrise de el. Pentru fiecare participant, acest concurs este o piatră de încercare, deoarece aceste poezii nu numai că sînt filozofice, ci, în majoritate, şi traduceri din limba maghiară. Aceste traduceri sînt bune, dar normal că fiecare profesor are răspunderea în pregătirea elevului. Recitarea depinde de intonaţie, accent, interpretare, deci de ceea ce simte profesorul cînd citeşte poeziile lui Magdu. Versurile sale sînt scrise într-un stil modern, iar modernismul lui permite mai multe interpretări.

Text: **Rita Pătcaş**
Foto: **Aurel Papp**

Omagiu la placa comemorativă

Premiaţii concursului de recitare „Lucian Magdu"

Şcolile unde româna se predă ca obiect de studiu
clasele 5-6: Locul I – Iudit Misaroş(Aletea)
Locul II – Mihai Vidican (Otlaca-Pustă)
Locul III – Boglárka Rotar (Săcal)

clasele 7-8: Locul I – Nicoleta Barabás (Apateu)
Locul II – Marta Sabău (Săcal)
Locul III – Estera Cercea (Aletea)

Şcolile româneşti
clasele 5-6: Locul I – Patricia Petruşan (Micherechi)
Locul II – Iuliana Stela Machhour (Giula)
Locul III – Timea Grestyák (Bătania)

clasele 7-8: Locul I – Adriana Martin (Micherechi)
Locul II – Anita Covaci (Bătania)
Locul III – Ana Selejan (Chitighaz)

Renata Mezei din Darvaş a primit premiul special al juriului, deoarece ea, deşi învaţă limba română numai de doi ani, s-a dovedit a fi bine pregătită.

Decizie fără listă nominală

Săptămîna trecută, la 31 octombrie s-a convocat o nouă şedinţă a curatoriului Fundaţiei Publice „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria", în cadrul căreia s-a decis asupra burselor acordate studenţilor de minoritate din această ţară.

După informaţiile primite de la secretariatul Fundaţiei Publice, în anul acesta 824 de tineri şi-au completat corect dosarele, dintre care 390 de studenţi vor primi burse. În cazul românilor din Ungaria, după decizia curatoriului 12 studenţi vor fi bursierii Fundaţiei în anul universitar 2002/2003. Lista nominală încă nu s-a definitivat. **R. P.**

Cel mai nou medic al comunităţii noastre

Un tînăr din Micherechi şi-a propus, după absolvirea Liceului Nicolae Bălcescu din Giula, să devină student al Universităţii „Oradea", la Facultatea de Medicină şi Farmacie. După şase ani de studii, *Gheorghe Martin* îşi vede visul cu ochii: diploma de medic, obţinută la data de 10 octombrie 2002. Despre anii petrecuţi la Oradea l-am întrebat pe cel mai nou medic al comunităţii noastre.

Gheorghe Martin, între două colege, după preluarea diplomei

– *Cînd te-ai hotărît că vrei să devii medic?*

– Am fost deja în ultimul an la Liceul românesc Nicolae Bălcescu, cînd am decis în această direcţie. Astfel am dat examen de admitere şi am hotărît să-mi continui studiile la Universitatea din Oradea, la Facultatea de Medicină şi Farmacie.

– *A fost clar de la început că îţi vei urma studiile în România?*

– Am ştiut doar atît că vreau să urmez undeva medicina. După examenul de bacalaureat s-a ivit posibilitatea aceasta, iar eu m-am folosit de ea. Deci, mi-am început studiile de medicină în România. La început a fost foarte greu, mai ales în primele luni am avut probleme cu limba. Bineînţeles, înainte de toate terminologia tehnică, limbajul de specialitate, termenii medicali mi-au făcut cele mai mari dificultăţi. Dar, norocul pe mine, în scurt timp am legat prietenii, am mulţi cunoscuţi cu care întreţin relaţii şi pînă azi. Ei m-au ajutat foarte mult să mă acomodez cît mai bine şi cît mai repede.

– *Cum a fost viaţa în Oradea?*

– Timp de cinci ani am stat la căminul studenţesc al facultăţii, în ultimul an însă am stat în chirie, ca să mă pot pregăti cu mai multă linişte pentru licenţă. De altfel, putem spune că Oradea este un adevărat oraş studenţesc. Aici studiază sute de tineri din toate colţurile României, dar şi de peste hotare, din ţări străine, inclusiv din Ungaria. Am avut posibilităţi multilaterale atît pentru studiu, cît şi pentru a ne cultiva, cît şi pentru distracţie, în cadrul unor programe variate organizate în special pentru tineretul studenţesc de aici. Aceste festivaluri, mai nou apărute, sînt asemănătoare cu cele organizate în Ungaria.

– *Cum sînt trataţi studenţii din străinătate?*

– Cred că bine. Noi, studenţii din Ungaria sîntem, numeric, cei mai mulţi, şi nu numai la medicină, ci şi la alte specialităţi. Profesorii ne-au ajutat foarte mult să ne ridicăm la nivelul necesare atît al limbii române, cît şi al disciplinelor de specialitate. La început, au fost cazuri cînd unii profesori înţelegători, care ştiau ungureşte, ne-au permis chiar să răspundem ungureşte. Pot să mărturisesc că în cele mai multe cazuri am profitat de situaţia că sînt român din Ungaria.

– *După studiile de medicină generală cred că urmează specializarea.*

– Înainte de toate, trebuie să dau examenul de diferenţă aici în Ungaria, pentru autorizarea diplomei. Numai după ce am reuşit la acest examen îmi pot căuta loc de muncă. Abia după aceea pot să mă orientez spre o anumită specializare.

– *Ce înseamnă exact examenul de diferenţă?*

– Primul pas este că toate actele, diploma, foaia matricolă, indexul trebuie trimise la o comisie specială, la aşa-numita „Ekvivalencia Bizottság". Acolo se va decide, care şi cîte examene sînt valabile şi din ce discipline va trebui să dau examen de diferenţă. Dacă nu mă înşel, mă de aşteptat patru examene de diferenţă: etica, drept, farmacologie şi sănătate publică. Dacă reuşesc aceste examene, atunci pot începe activitatea medicală aici în Ungaria şi totodată specializarea.

– *Unde ai vrea să lucrezi ca medic?*

– Bineînţeles, ar fi bine cît mai aproape. M-am gîndit, în primul rînd, la spitalul din Giula, la secţia de chirurgie. Rămîne de văzut, ce mă aşteaptă.

Victoria Cozma

Turismul între România şi Ungaria

În ciuda tendinţei de scădere a numărului turiştilor străini care călătoresc în Ungaria, turismul dinspre România a înregistrat o creştere de circa 10 procente – a spus *Bíró Gáspár*, directorul filialei din Cluj a Agenţiei de turism „Magyar Turizmus". Directorul agenţiei a subliniat că în anul în curs, numărul celor care călătoresc din România va fi de circa 5 milioane de persoane, iar numărul celor care îşi petrec vacanţele în Ungaria a fost anul trecut de 155.000 de turişti, iar pentru acest an se aşteaptă o creştere de pînă la 170.000 de turişti români. Unul din factorii care au determinat această creştere este şi hotărîrea luată în luna ianuarie de UE privind ridicarea vizelor de călătorie pentru cetăţenii români. La rîndul ei, şi partea română este încrezătoare că se poate ridica interesul turiştilor ungari pentru România.

Ministrul român al turismului *Dan Matei Agathon* a declarat că la începutul lunii decembrie, cu ocazia vizitei pe care premierul Adrian Năstase o va efectua la Budapesta, va fi inaugurată reprezentanţa turistică română în capitala Ungariei. Deschiderea acestui oficiu a fost în planurile ministerului român încă de acum doi ani, fiind prevăzută chiar şi finanţarea de la buget necesară, dar din cauza neînţelegerilor pe marginea Legii facilităţilor, această problemă a fost scoasă din discuţie – informează Agenţia MTI.

S-a semnat Acordul comun româno-maghiar de pază a frontierelor pe anul 2003

Reprezentanţii Poliţiilor de Frontieră din România şi Ungaria s-au întîlnit marţi la Arad, în vederea semnării Acordului comun de pază a frontierelor, pe anul 2003. Din partea română, acordul a fost semnat de chestorul *Vasile Ciocan Maior*, directorul Direcţiei de Frontieră Oradea, iar din partea maghiară de generalii *Dávid Károly* şi *Szepesi István*, şefii Direcţiilor de la Orosháza, respectiv Nyírbátor.

În prima parte a întîlnirii de la Arad s-a făcut o analiză a colaborării şi cooperării în ceea ce priveşte paza şi supravegherea frontierelor de stat, între structurile similare din România şi Ungaria, analiză care „a avut ca obiective punctuale migraţia, controlul şi fluidizarea traficului în punctele de trecere a frontierei, deschiderea de noi puncte vamale la frontiera cu Ungaria şi, nu în ultimul rînd, probleme legate de regimul juridic al frontierei de stat a României".

În urma discuţiilor, s-a stabilit ca, din anul viitor, să fie făcute acţiuni în comun, depăşind frontiera de o parte şi de alta, acţiuni care să vizeze atît cercetarea grupurilor de migranţi, cît şi schimburi de informaţii pe diferite teme, lucru care este preconizat să se întîmple din luna martie a anului viitor. Tot din martie viitor, cele două Poliţii de Frontieră vor executa pregătiri în comun, pe diferite aspecte pe care le vor desfăşura în perspectivă.

(Rompres)

Ispirescu în limba maghiară

La Editura General Press din Budapesta a apărut un nou volum de poveşti. Cu titlul de „Zîna munţilor" poate fi citită şi în limba maghiară o culege din cele mai frumoase basme româneşti de *Petre Ispirescu*. Reprezentativa culegere de poveşti cuprinde ilustraţii frumoase, realizate de graficiana *Szegedi Katalin*.

„Personalitatea vibrantă a lui Gojdu este mai de actualitate decît oricînd”

Discursul domnului Adrian Năstase, prim-ministru al României, cu prilejul deschiderii lucrărilor simpozionului cu tema „Emanuil GOJDU – punte de legătură între România şi Ungaria”, Academia Română, 30 octombrie 2002

Domnule Preşedinte al Academiei Române,

Doamnelor şi domnilor ambasadori,

Onorată asistenţă,

Aula Academiei Române – un lăcaş venerabil al strălucirii intelectuale româneşti – ne primeşte astăzi pe toţi, laolaltă, diplomaţi, remarcabili oameni de cultură, politicieni, pentru a cinsti memoria unui om care spunea despre sine însuşi odată „să mă ierte orişicine că dacă sînt pe turlă, nu pot fi şi pragul bisericii, pe care să poată călca tot insul. Aşteptaţi, fraţilor, pînă după dietă şi atunci judecaţi pe GOJDU”.

Un om care spune astfel despre sine într-o foaie publică ştie că nu toată lumea îl laudă, că nu este la adăpost de critici, dar are conştiinţa împăcată ca om politic. Om politic reputat şi avocat celebru, Gojdu a fost cunoscut în România şi în Ungaria ca un român de excepţie.

A trăit într-o perioadă dificilă, frămîntată de manifestări naţionale, pe care le-a înţeles în profunzimea lor şi a implicaţiilor lor pentru emanciparea românilor.

Gojdu s-a afirmat, din Pesta, ca o voce cu autoritate a românilor în mediile politice ale Imperiului Habsburgic şi ale Imperiului Austro-Ungar, contribuind astfel la conturarea şi sprijinirea idealurilor acestora. Graţie personalităţii sale efervescente, deschise, cu mari aptitudini spre interculturalitate, el a reprezentat un catalizator al legăturilor culturale româno-ungare, un interlocutor apreciat şi ascultat în cercurile politice de la Budapesta, dar şi un exponent elocvent al idealurilor naţionale ale românilor.

Gojdu era un persuasiv neîntrecut – pe care personal îl admir – şi darul acesta l-a ajutat atît să devină un excelent avocat, ale cărui pledoarii în jurisdicţiile pestane apăreau în manualele studenţimii din Imperiu, cît şi un om politic cu adevărat complex. Să ne gîndim la acele vremuri în care fiecare naţiune îşi scria istoria cu înfrigurare. În acele timpuri ale Revoluţiei din 1848 şi ulterior s-a manifestat spiritul politic al lui Gojdu. La 1848, Gojdu a lansat un veritabil program de emancipare a românilor – „Petiţia neamului…” – redactat în strînsă colaborare cu paşoptişti români, în special cu Andrei Şaguna. Documentul cuprindea păsurile şi doleanţele românilor din Imperiu – şcoli în limba română, autonomia bisericii, participarea directă la viaţa publică.

Ulterior, ca membru în Casa Magnaţilor – camera legislativă superioară a Parlamentului ungar – Gojdu a militat, în discursuri memorabile, pentru consultarea românilor, în privinţa chestiunilor politice şi sociale care îi priveau direct. Este un exemplu notabil în acest sens discursul ţinut la 19 iunie 1861, în care Gojdu deplîngea atitudinea de excludere a românilor majoritari de la luarea deciziilor esenţiale.

În aceeaşi perioadă, Gojdu, în calitate de comite suprem de Lugoj, aşadar prefect de Lugoj, avea să rostească acele vorbe memorabile care sînt motto-ul Simpozionului de astăzi: „Văd poporul român şi poporul ungar ca pe doi gemeni, care, dată fiind istoria lor, sînt chemaţi să trăiască împreună şi să bea laptele aceleiaşi mame”. Acelaşi Gojdu – comite de Lugoj – a rămas în amintirea ardelenilor ca finanţator al înfiinţării unui liceu în limba română, în condiţiile restricţionării dreptului la învăţămînt în limba română în Transilvania. Acesta constituia un act novator pentru administraţia imperială, o deschidere către interculturalitate şi, nu în ultimul rînd, o manifestare a neobositelor sale eforturi pentru dezvoltarea educaţiei în limba română, ce a dat viaţă tuturor acţiunilor sale.

Tot el adresase în tinereţe un apel călduros „strălucitilor boieri ai ţărilor române să ajute scrierea şi tipărirea cărţilor în limba română, să le citească şi să le răspîndească pentru că nu este mai mare mîngîiere, mai adevărată îndestulare, decît simţirea fericirii şi a măririi neamului”.

În acelaşi timp, la fel de natural şi sincer şi deloc contradictoriu, ca avocat ce a trăit cea mai mare parte a vieţii lui în Ungaria, egal cu sine în susţinerea dreptului fiecărei naţiuni la o limbă, a fost primul avocat care a înlocuit limba latină cu cea maghiară în acţiunile introduse în faţa instanţelor din Buda şi din Pesta. Gojdu

Fotografie din arhivă

Premierul Adrian Năstase, alături de ministrul de externe Mircea Geoană (s) şi Eugen Simion, preşedintele Academiei Române

şi-a asumat, cu demnitate, această atitudine plină de justeţe faţă de cei mai exigenţi măsurători ai patriotismului său românesc.

Cheia celor spuse la început despre sine stă poate în declaraţia simplă pe care a făcut-o la apogeul carierei sale politice, „am de a mulţumi naţiunii maghiare …deşi au ştiut toţi că sînt român şi ortodox nu a fost unul care să-mi fi zis să nu fiu român. Patria mi-o iubesc nemărginit şi pentru bunăstarea ei sînt gata oricînd a-mi sacrifica viaţa …Am încărunţit ca un român de omenie”.

Gojdu a dorit perpetuarea ambiţiilor sale şi a ştiut să făurească structurile care puteau să sprijine aceste năzuinţe, mobilizate de oameni cu tărie de caracter şi profil spiritual asemănător celui care le-a creat. Astfel, prin testamentul său întocmit în anul 1869, „a lăsat averea sa naţiunii române de religie răsăritean-ortodoxă… urmînd ca, din administrarea acesteia de către o reprezentanţă a Bisericii Ortodoxe Române, să fie acordate burse de studii tinerilor români…”. Această fundaţie, o prelungire a personalităţii marelui mecena, după moartea acestuia – prin grija sa bine chivernisită de-a lungul timpului – a funcţionat efectiv în perioada 1870–1952, contribuind la ridicarea unor personalităţi cu nume sonore: Victor Babeş, Octavian Goga, Constantin Daicoviciu, Traian Vuia etc.

Fundaţia aceasta a căpătat permanent noi valenţe, fiind concepută de artizanul său ca un organism flexibil şi adaptat schimbărilor istorice. A traversat primul război mondial în urma căruia s-a creat statul român unitar. Fundaţia a înlesnit în continuare legături solide între români, precum şi fortificarea şi diversificarea legăturilor dintre români şi unguri. Problemele cu care s-a confruntat au fost însă tot mai acute. Pentru a putea funcţiona la capacitatea sa reală, Fundaţia avea – şi are nevoie şi mai departe – de mijloacele materiale de susţinere aflate pe teritoriul Ungariei de care multă vreme nu a putut dispune.

Gojdu a fost un vizionar. Proiecţiile sale merg chiar mult mai departe decît timpul prezent. O arată modul rarisim în minuţiozitatea lui şi în care şi-a reglementat cu maximă rigurozitate prevederile testamentare care merg pînă în anul 2070, pornind de la acordarea de burse unui cerc mai restrîns de persoane (din mediul parohial) pînă la extinderea aproape universală a domeniilor de acordare a burselor. Ulterior anului 2070, voinţa testamentară a lui Gojdu rămîne neschimbată în ce priveşte destinatarii burselor şi modul de acordare a acestora. Să sperăm ca, aşa cum şi-a dorit-o, Fundaţia să ne supravieţuiască tuturor şi să se dezvolte nelimitat, rivalizînd cu tradiţionalele asociaţii corporative create în părţi mai liniştite ale Europei, care au deja existenţă seculară.

Totodată, exprimarea generoasă care face din popoarele român şi ungar fiii care beau laptele aceleiaşi mame îl reflectă pe Gojdu – un vizionar curajos, poate excentric la momentul rostirii acestor cuvinte, cînd realităţile politice erau altele. În cheia zilelor noastre, imagistica lui Gojdu apare a fi surprinzător de actuală şi s-ar traduce fericit prin regăsirea celor două mari popoare vecine în marea familie europeană. Experienţa politică a lui Gojdu a ştiut să anticipeze corect, în secolul XIX, convergenţa destinelor viitoare ale României şi Ungariei la începutul mileniului trei.

Vremurile pe care le trăim confirmă astăzi, din fericire, intuiţia sa remarcabilă. Relaţia româno-ungară a cunoscut o relansare spectaculoasă din 1990 încoace, mai ales în ultimii ani, bazată solid pe încredere reciprocă şi sprijin reciproc pentru obiectivele lor europene şi euro-atlantice comune.

Ambele state îşi croiesc drumul european privind cu disponibilitate spre vecin care este perceput ca un partener real în desăvîrşirea ambiţiilor legitime ale celuilalt.

Avem şansa acestui viitor comun ca garanţie pentru consolidarea parteneriatului secolului XXI şi pentru fortificarea relaţiei de colaborare în cele mai variate domenii – de la domeniul economic şi investiţional pînă la colaborarea politică şi strategică.

Gojdu este, aş spune, o prezenţă atît de vie în memoria comună româno-ungară, încît nu mă îndoiesc că spiritul său de profundă interculturalitate va ajuta România şi Ungaria să identifice cît mai curînd posibil, sperăm chiar în acest an, modalitatea ca Fundaţia Gojdu – prelungirea personalităţii sale în prezent – să îşi recupereze bunurile de care a fost lipsită atîta timp. Acesta ar fi un cîştig pentru cooperarea româno-ungară, pentru comunitatea românească din Ungaria şi păstrarea identităţii culturale a membrilor acesteia, pentru multiculturalitate. Nu în ultimul rînd, ar cinsti cum se cuvine memoria lui Gojdu, respectîndu-i voinţa testamentară.

Voci distincte şi cu un limbaj bine conturat, România şi Ungaria au ales împreună în mod ireversibil şi pozitiv calea europeană. Pe acest drum al parteneriatului, personalitatea vibrantă a lui Gojdu este mai de actualitate decît oricînd. România îi este recunoscătoare. Ungaria, sper, de asemenea, acestui om mai presus de curgerea timpului.

Cele mai frumoase texte comentate (2)

Lucian Magdu:
AMINTIRE

◆ poezie de evocare ◆ refren ◆ sonet

Mereu îmi amintesc cu drag de voi
Colegii mei de şcoală, de colegiu,
Băieţi şi fete, luminos cortegiu,
Din Giula noastră – nesecat şuvoi
Câte-amintiri, romantic amalgam,
Cetatea nălucind sub clar de lună,
Parcul prin care, toamna, împreună
Cu-o fată în tăcere ne plimbam.
Cofetării şi baluri, meciuri mari,
Sâni mici şi agresivi, şi umeri tari,
Dorinţe, jar, şi vise – tinereţe…
Cu câtă dragoste îmi amintesc de voi
Băieţi şi fete – nesecat şuvoi
Din anii mei de şcoală şi juneţe.

I. Interpretarea textului

Textul dat spre interpretare, *Amintire*, face parte din poezia de evocare retrospectivă a lui Lucian Magdu (1937–1968), de întoarcere pe calea memoriei afective la anii adolescenţei liceale. Ea aparţine, prin conţinut şi imagini poetice, primei etape a creaţiei acestui poet. Pe de o parte, plăcerea aducerii-aminte a locurilor şi timpurilor de altădată, pe de altă parte, fixarea privirii eului liric pe oameni, lucruri şi obiecte, care au marcat profund starea şi sentimentul apartenenţei unui spaţiu familiar şi deosebit de cald sufleteşte. Între aceste două mişcări interioare, se aşează şi temele şi motivele poeziei, care se vor regăsi ulterior dezvoltate în poeme distincte, sub altă imagistică şi cu alte formule poetice: de la tema naturii locurilor natale, la cea istorică şi mitologică, până la poezia intimă şi de meditaţie.

Poemul este structurat pe trei secvenţe ideatice, aşezate sub semnul aceleiaşi stări lirice de nostalgie şi senină amintire: prima strofă a ***catrenului**** se referă la amintirile poetului legate de comunicarea cu ***umanul*** (cadrul social al grupului de adolescenţi, colegi, băieţi şi fete), cea de a doua conturează ***natura locurilor***, începând de la spaţiul oraşului Giula, cetatea legendară şi parcul întâlnirilor adolescentine, cu locurile jocurilor şi petrecerilor nevinovate, pentru ca, în ultima parte, ca o concluzie, să dea frâu liber ***stării nostalgice***, un amestec de dor şi tristeţe a trecerii, care îl încearcă pe poet, în momentul scrierii poemului. Poate de aceea şi opţiunea pentru o anume formă literară fixă, cum e ***sonetul****, într-o construcţie familiară stilului şi tehnicii versului lui Lucian Magdu, răspunde stării de creaţie, scopului de recuperare prin scris a momentelor trecute. Un elan plin de pasiuni, o nevoie intimă personală de comunicare umană, mai ales afectivă, căutarea umanului pe toate căile, caracterizează acest poem şi lirica, în general, a lui Lucian Magdu. Aici umanul se leagă de cadrul social al grupului de colegi de liceu, catalogat sub o dublă imagine metaforică: *„luminos cortegiu"*, figură echivalentă a tinereţii şi inocenţei pure a adolescenţilor, precum şi sub emblema *„nesecat şuvoi"*, figură a continuităţii şi dinamismului în acţiune. Prima metaforă deschide relaţia cu umanul printr-un puternic sentiment al apartenenţei la acest grup, sentimentul individual al posesiunii („colegii *mei"*), a doua se deschide spre largul social, al oraşului, printr-un acelaşi sentiment al întregului, de această dată colectiv („Giula *noastră"*). Mişcarea de imagine urmează, deci, acest traseu: de la individ la colectivitate, care devine, prin intermediul grupului, izvor nesecat de idealuri şi pasiuni umane („nesecat şuvoi"). Poposind în amintire, eul liric conturează, după uman, spaţiul familiar al oraşului, într-un amestec pitoresc (*„romantic amalgam"*) de locuri intime care i-au marcat tinereţea şi de constituire a cadrului social al comunicării: de la cetatea străveche a oraşului, parcurile de întâlnire cu fete, la balurile şi cofetăriile, unde puneau la cale atâtea nevinovate jocuri, jocuri sportive (*„meciuri mari"*) dar şi jocuri de iubire arzătoare (*„Sâni mici şi agresivi"*).

Ultima terţină* a sonetului readuce starea dintâi a eului. Dacă la început starea de *„drag de voi"* era aşezată sub un prezent continuu, acel prezent al eternităţii (*„Mereu* îmi amintesc cu drag de voi") în ultima parte, în prim plan, se aşează la superlativ starea de dor şi dragoste care învăluie poetul şi care întreţine prospeţimea amintirii, parcă o amintire fără sfârşit (*„Cu câtă dragoste îmi amintesc de voi"*). Reluarea unor versuri şi imagini din prima parte a poeziei (*„băieţi şi fete-nesecat şuvoi"*) are rolul de confirmare a gestului plin al întoarcerii în memorie afectivă. Ca formulă poetică, sonetul foloseşte asemenea repetări de versuri şi expresii, pentru a da şi simetrie imaginilor, conturând o construcţie rotundă, închegată. În economia textului, aceste construcţii trimit şi la folosirea ***refrenului**** , specific poeziei simboliste. Susţinem această idee şi pentru utilizarea de poet a motivelor din poezia simbolistă de tipul Ion Minulescu precum: motivul ***toamnei, parcului, al şcolii, iubitei adolescentine.*** Adăugăm acestui inventar simbolist şi muzicalitatea internă şi externă a poeziei, ritmul ei dinamic şi incantatoriu.

Figurile stilistice* ale poemului. Formula de adresare folosită în poem este una familiară, în genul unei scrisori cu destinatar precis, grupul de colegi de altădată (de aici folosirea în repetiţie a pronumelui de pers. a II-a plural, „voi", prin raportare cu persoana I singular a celui care scrie, *„îmi amintesc"*). Încercarea de a reda în întregul său atmosfera din liceul anilor de şcoală apare aici prin figura stilistică a enumeraţiei, prezentă îndeosebi în penultima strofă a poemului. Acolo enumeraţia are două aspecte: în prima parte, o enumeraţie a componentelor concrete ale umanului (*„cofetării şi baluri"*, *„sâni mici"*) pentru ca în finalul strofei respective să acţioneze enumeraţia abstractă, care tinde spre ***metonimie**** (*„Dorinţe, jar şi vise,-tinereţe"*). Câteva metafore conturează spaţiul nostalgic al Giulei liceale, unele definesc condiţia tinereţii active şi juvenile (*„luminos cortegiu"*, *„nesecat şuvoi"*), altele încheagă imaginea amintirilor într-un buchet de gânduri de toate felurile (*„Câte-amintiri-romantic amalgam"*). ***Epitetele*** în această poezie sunt epitete descriptive, care alcătuiesc fie imagini vizuale (*„luminos* cortegiu", „cetatea *nălucind"*), fie imagini de mişcare continuă şi tentantă (*„nesecat* şuvoi", „sâni *agresivi"*). Pentru necesităţile muzicale ale sonetului, rima poeziei este îmbrăţişată, realizată în prima strofă din cuvinte terminate în vocale închise alternând cu cele deschise şi diftongi, iar în a doua strofă, din cuvinte terminate în consoane, pentru ca în cele două strofe de câte trei versuri să folosească o rimă mixtă, compusă din rime masculine şi rime feminine. Verbele apar în prima şi ultima parte la timpul prezent, un prezent poetic al eternităţii, numit stilistic ***prezentul continuu***, adică un timp al amintirii şi rememorării acum. Partea de mijloc foloseşte imperfectul, cu valoare stilistică de timp al evocării unor evenimente plăcute, cu posibilitatea recuperării şi prelungirii lui în momentul scrierii poemului.

Cornel Munteanu

Serialul continuă peste 2 săptămîni cu analiza unei poezii de Petru Anton

II. Mic dicţionar explicativ

catren: o strofă formată din patru versuri, care respectă rimă şi ritm.

eu liric: poetul într-o poezie îşi proiectează imaginea proprie prin intermediul unei „măşti", care devine astfel un alter ego al său. Eul poetic poate fi prezent direct în propriul text sau mediat de o altă voce lirică a sa. Numim în acest caz un joc al eurilor lirice sau joc al vocilor lirice. Eul liric poate fi exprimat prin pers. I singular, dacă este unicul vorbitor în poezie, sau prin pers. a III-a sing., dacă împuterniceşte pe altcineva să vorbească în numele său, adică o altă voce lirică a eului.

figuri stilistice: totalitatea mijloacelor lingvistice care alcătuieşte materialul poetic al unui text liric şi pe baza cărora se construiesc imaginile şi figurile de stil. Figurile de stil pot fi figuri de analogie (ex. comparaţia), de substituire (metafora, metonimia), de cantitate (enumeraţia).

metonimia: figura de stil prin care se numeşte un obiect prin intermediul altuia, cu legătură logică între ele. În textul nostru e vorba de înlocuirea faptelor şi evenimentelor (autorii acestora, tinerii din liceu) cu stările de veselie, petrecere, speranţe.

refren: un cuvânt, vers sau strofă care se repetă în diferite momente ale poeziei, cu scopul de a sublinia o idee, o stare sau pentru a creşte expresivitatea poeziei şi susţine muzicalitatea poeziei.

sonet: poezie cu formă fixă alcătuită din patru strofe, din care primele două sunt catrene, iar ultimele două terţine.

terţină: strofă dintr-un sonet, formată din trei versuri, dintre care primele două respectă o rimă proprie (de obicei împerecheată) şi un vers singular care rimează cu ultimul vers din strofa anterioară.

Fişa bibliografică: Poezia apare în volumul postum, **Confesiune** (Budapesta, 1991), p. 48; Referinţe critice: Gh. Petruşan, *Despre literatura românilor din Ungaria*, în *Foaia noastră*, nr. 15/1985; *Recviem pentru Lucian Magdu*, în *Noi*, nr. 27/1993; *60 de ani de la naşterea lui Lucian Magdu*, în *Convieţuirea*, nr. 2–3/1997; Cornel Munteanu: *Scriitori români din Ungaria: Lucian Magdu*, în *Steaua* nr. 2/1999; Ştefan Crâsta, *Lucian Magdu – omul şi artistul* în Lumina nr. 1–2/1993; Tiberiu Herdean, *Literatura românilor din Ungaria*, în *Almanach 2000*; Lucreţia Şipoş Fluieraş: *Poezia lui Lucian Magdu,* în *Noi*, nr. 19/1996; *In memoriam, Lucian Magdu*, în *NOI*, nr. 20/1998; nr. 19/1999, *Foaia românească,* nr. 19/2002

Dîn povestirile lui Vasile Gurzău

Baba-Cloanţa (2)

Ş-apu să pune baba şi toarce, da' toarce, da' toarce, da' dăloc îi gata. Iară ştoţăleşte firele cile. No, d-apu cînd îi dimineaţa, iară vin ciie şi vadă şi ii. Încă fata durme. No, d-apu u-o lăsat în pat şi să hodinească, că sămăleşte cît o lucrat, amu-i ustănită. Apu ie n-o sucit nici on fir. Numa o plîns ie acolo, ş-apu o durmit.

No, cînd îi în ciielaltă sară, atunce iară i-o dat altă cînepă, tă' mai multă. Fata tă' plînje:

– *Tulai doamne, ce-a fi cu mine*? – Că ie să teme amu că nu mai vine baba ş-o scoată dîn ruşine.

E, da' baba o vinit!

– *Nu te amărî, fătu-mneu,* – zîce –, *că io iară fac treaba.*

Dăloc baba le suceşte şi le pune în ştoţ, să duce.

No, d-apu atunce, – la altele, la a triile, – amu atunce aşe s-o băgat pă treabă cela, ficioru împăratului dară, că zîce cătă tată-so, cătă măsa, că s-a-nsura amu. Da' iel n-o ie dă muiere numa pă Ileana. Că asta-i muiere harnică şi frumoasă.

No, d-apu părinţî nu i-o rupt voie, dacă îi aşe harnică, şi dacă-i săracă, nu-i bai, numa-i bine că-i harnică.

No, d-apu o luat ie tăte dă colo d-înde torce:

– *Ş-apu,* – o zîs cătă Baba-Cloanţa – *cu ce ţ-oi fi dator* – zîce –, *maica me?* – zîce.

– *D-apu, fata me,* – zîce – , *nu mi-i fi dator cu nimica* – zîce –. *Numa cînd a fi nonta ta* – zîce –, *îi vini şi mi tema la nontă!*

– *Da'* – zîce –, *da'-nde şez? Cum şi te tem io la nonta me?* – zîce.

– *D-apu,* – zîce –, *nu trabă şi vii nicări, numa sara, cînd a fi nonta, şi or fi acolo tăţ domnii, apu ieşi afară* – zîce –, *apu îi zîce acolo în întunerec: „Baba-Cloanţa, inde ieşti? Hai la mine la nontă, că amu-i nonta me!" Io oi fi acolo, fătu-mneu!*

No, ş-apoi să ţîne nonta, ca şi aci în vecini amu, acolo beu şi mîncau domnii, da' tăt să uitau cătă Ileana. Iera frumoasă, şi dîr ce o fost lenoasă. Că tăt cam aşe o sucuit să fie asta, domnule, că tăt cii lenoşi îs frumoşi! Şi Ileana iera aşe.

No, d-apu apoi cole, – că mnireasa iera după masă: *„Mă, d-apu că n-am temat pă mătuşe la nonta me!"*

– *Da' ce vrei, mnireasă*? – zîce colo unu.

– *Da' uo mă duc afară,* – zîce –, *că io am o mătuşe,* – zîce –, *numa îţ face bine şi-ţ ierta că-i cam urîtă, că dară îi bătrînă!*

– *Nu-i bai,* – zîce –, *team-o*!

Mere ie afară, zîce:

– *Baba-Cloanţa, inde ieşti? Hai la nonta me, că amu-i nonta me*!

– *Aci-s fătu-mneu*! – zîce baba.

Ş-apu mere înlontru. D-apu cînd o văd domnii, tăţ să spărie dă ie, că iera ca o drăcoaie. Că o fost şi drăcoaie, că o fost sdravănă ie că torce atîta. Ei, d-apu tăţ să îngrozeu dă ie, că ave nişte dinţ, mai mare dîcît la cai! Că cum o făcut ie acolo pă cîlţi aciie, creşteu dinţî la ie! Şi brîncile şi jejetele numa să-nstrîmbau la ie!

– *Ei, d-apu* – zîce –, *nană, dumnetale ieşti neam cu mnireasa noastă*?

– *Da!* – zîce.

– *D-apu că nu poate fi,* – zîce –, *că nu samănă pă dumnetale!* – zîce.

– *D-apu nu poate sămăna,* – zîce –, *că io-s bătrînă! Numa cînd am fost io tînără,* – zîce –, *am fost mai fainâ dîcît Ileana! Numa* – zîce –, *cît am tors io,* – zîce –, *apu uită, cum m-o mîncat, cum m-o urît pravu acela dă cînepă,* – zîce –, *şi dă pişet dă mîţă, şi dă tăte,* – zîce. – *Apu amu îs urîtă*! – zîce.

No, atunce domnu odată o hotărît că dă la curte împărătească şi pteară furca dă tors! Împărăteasa treabă şi şadă numa.

Ş-apu aşe că Ileana s-o mîntuit, că amu Ileana o fost împărătească! Şi dacă n-o murit, şi astăz trăieşte!

Cine-o şti mai lungă, margă ş-o-ajungă!

(U-am auzît dă la Iuane bacii Trifului, la domniie.)

(După culegerea lui ***Samuil Domokos****)*

GLUME

Cismaşu satului mere la doctor şi să ponosleşte. Dîp-o vreme doctoru îl întreabă:

– *Bace Petre, amu spune-m sîncer că ce-i baiu dumitale*?

– *Domnu doctor, mai dă dămult, cînd mă uitam la o muiere, ieram gata! Amu pot să mă uit ctiar şi o săptămînă întreagă...*

– *Bace Petre, io mi-s doctor dă uăti. Dumitale treabă să meri la altu doctor.*

– *Ba că nu-i aşe! Io cred că numa la uăti am bai*!

◆◆◆

Ioşca Bătrînului, cunoscut în sat dăsprâ lenoşiie lui, să gată să margă la sapă. Vecinu-so îl întreabă:

– *Da'-nde meri, bace Ioşcă*?

– *Da' ia, mă duc să sap cucuruzu.*

– *Da' cum aşe, că doară cucuruzu nici n-o răsărit încă.*

– *Nu-i nimica. Pînă ajung io acolo, a răsări iel.*

Pagină realizată de Alexandru Hoţopan

Dîn fabulele lui Esop*

Doi măgari

Măgaru sălbatec îl văzusără pă măgaru dă casă hărănindu-să bine şi, apropiindu-să dă iel, începusără să-l laude, zîcîndu-i că-i gras şi mîndru la trup, şi că are hărană dăstulă. Apoi, cam păstă on ceas, îl văzusără încărcat în spate cu o mulţîme dă lemne, dîpă iel o sclugă care-l tă' love cu on toiag mai la tăt paşu, da' nu-i cruţa nici o parte dîn trup. Atunci măgaru cel sălbatec zîsără:

– *Fiincă amu ţ-am văzut tăt felu dă viaţă, amu n-aş mai cere dîn pita ta, că hărana nu în zădar o capeţ, ce cu multă muncă şi trudă ţ-o aduni.*

ÎNVĂŢĂTURA: Să nu rîvneşti, nici să pofteşti viaţa şi traiu altuie pînă nu ti convinje bine: dă inde-i traiu acela bun, ca nu pînă la urmă să te înspăimînţ dă iel.

Măgaru şi corbu

On măgar vătămat la spate umbla păscînd, da' on corb vinisără şi să aşezasără pă spinare, şi tă' îi scobe rana cu ciocu, aşe că bdetu măgar săre şi rîcne, da' tă' nu-l pute întărgăti. Ciobanu şi d-o parte şi să uita la ii rîzînd. Da' on lup, ce iera în apropiere, să căznisără:

– *Săracii dă noi, lupi fără uăi, pă noi cum ne văd dă dăparte, dăloc ne gonesc cu cînii, da' la işte numa stau şi să uită, şi încă să şi înveselesc dă ii.*

ÎNVĂŢĂTURA: Dă omu cel rău, cum îl vede vinind dă dăparte, şi dacă nu s-apropie cu gînd viclean, tătă lume începe să să ferească, fujind dă iel ca d-on tîlhar.

———————

*__Esop, Aisopos__, (c. 620-560, î.e.n.), fabulist grec, originar din Asia Mică.

Am citit că…

Înn zîlele trecute, norâ-me m-o rugat să fac bine să mărg la poştă, să plătesc ceva datoriie, ce o aveu pă casă. Bineînţăles, că nu m-am împotrivit, că doară io tumna nu avem nimica dă lucru, pă cum tă' mai puţîne treburi îm rămîn p-îngă casă: asta-i soarte noastă, a pensionarilor.

Bogăt şi dăstul că ieu io banii şi cecu, le aşez în budelarăş, şi mă duc la poştă, da' pă jos, că drumurile ierau cam alunecoasă, şi n-am vrut să pic dîpă biţicli, cum am mai păţît-o nu dă mult.

No, mă bag io înlontru, mă pun în rînd, că ierau înante me vo doi-trii tînări. Aşteptînd io acole, aud că poştăşiţa, o nevastă tînără, îl îmbiie cu ceva uişag nou pă Ioniţa lu' Floroaie, că tumna iel stăte la fereastă. Ioniţa să-nvoieşte, plăteşte 79 dă forinţ p-on uişag d-aista colorat. Plăteşte şi mere cu iel.

Cînd apoi m-o vinit şi mie rîndu, fără ca să mă-ntrebe poştăşiţa, cer şi io on uişag tă' d-acela, cu gîndu că barem oi mai ave ce răsfoi dîpă mnazăză, bunăuară dîpă ce m-oi scula, că dîn vreme mi s-a ajunje ş-atunci. Numa că una-i planu, şi alta-i fapta: io cînd am ajuns acasă m-am şi pus la citite.

Mai şi mai nante, zîs şi făcut, numa l-am răsfoit uişagu cumpărat, şi numa dîp-aceie am trecut şi la citite, începînd cu ştirile cile scurte, că pîntră aşte îm aflu cel mai des teme care-m plac şi mie, şi dăsprâ care cred că să meritâ să povestesc una şi alta şi cititorilor mnei. Aşe s-o întîmplat că am dat d-o veste ciudată, dă d-abde-m vine să cred că s-o întîmplat cu adevărat.

Să zîce că în America tăte să pot întîmpla. Ce-i dirept îi dirept, dăsprâ treburi petrecute p-acolo multe putem citi – şi bune, şi rele, da' şi-ntărăsante, – dîntră care amu v-am ales o păţanie, cred io, fără părete. Îi voarbă că cineva amu-s 47 dă ani o trimăs, pîn poştă, o scrisoare unui preten d-a lui, scrisoare numa în luna trecută o ajuns la hortacu-so. Noroc în nănorocire, scrisoare l-o aflat în viaţă pă cel cotat.

No, dîpă asta neamurile la' cel ce-o trimăs scrisoare l-or întrebat cum că nu să gîndeşte că ar trebui datâ în leje poşta, că doară ie-i vinovată dă întîrzîiere asta mare, da' omu nost s-o mulţămit cu atîta că uişagurile dîn tătă lume or scris dăsprâ iel şi dăsprâ păţanie lui, adăugînd la tăte aşte că „nu iera voarbă dă ceva împortant în ie".

No-amu, să stăm oleacă şi să ne gîndim: uare dacă în ţară la noi s-ar fi întîmplat una ca asta, dîpă care cel ce-o trimăs scrisoare ar ave încredere că în urma celor întîmplate iel ar pute cîştiga o şumă uarecare dă la poştă, uare şi omu nost tumna aşe s-ar purta cum s-o purtat americanu? Io nu cred. Poate nici alţî.

Vă doreşte sănătate cît mai bună şi numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Parizienii sînt invincibili în România

Paris SG şi-a continuat evoluţia – după rezultatele bune obţinute în sezoanele anterioare cu Rapid şi Steaua – în faţa adversarilor români şi a învins Naţionalul cu 2-0 la Bucureşti. Deşi jucătorii lui *Walter Zenga* n-au evoluat rău în meciul cu francezii, ei n-au reuşit să arate nimic deosebit ce ar fi putut da peste cap aşteptările. Formaţia antrenată de *Luis Fernandez,* un tehnician cu fire vulcanică, şi-a putut permite chiar şi luxul să nu-l folosească pe cel mai scump jucător din lot. Brazilianul *Ronaldino,* campion mondial, a stat relaxat pe banca de rezervă. În ciuda rezultatului nefavorabil antrenorul italian al bucureştenilor s-a declarat mulţumit de modul cum a evoluat formaţia sa timp de 85 de minute.

„Am pierdut în urma unor erori ce se pot întîmpla într-un meci de fotbal. Băieții s-au autodepășit, au respectat ce le-am cerut, dar trebuie să recunoaștem, asta este valoarea

fotbalului românesc în acest moment.” – a declarat Walter Zenga pentru presa românească. Ultimul bastion al fotbalului românesc, care se mai ține în Cupa UEFA, săptămîna viitoare, foarte probabil, va cade și el. Va fi doborît de parizienii care dispun de un lot al cărui valoare în bani ajunge pînă la 80 de milioane de euro, iar naționalul se poate lăuda cu un buget de nici o zecime. Totuși, suporterii au sperat în minune. Dovada este că peste 10 mii de spectatori au venit pe stadionul din Cotroceni, ceea ce la Național e un adevărat unicat, bancarii avînd, în medie, 2-3 mii de spectatori la o partidă. Dar minunile se întîmplă rar și numai cu cei care vor succesul cu orice preț. Joia trecută însă nu am văzut această dorință și dăruire. Am asistat la o partidă în care cele două echipe au arătat ceea ce știu. Un fotbal cenușiu, destul de plictisitor. Francezii n-au fost puși la o încercare prea grea, dar nici românilor nu li se poate reproșa nimic. Au încercat tot ce se putea, ceea ce a fost suficient pentru o înfrîngere de care nu trebuie să le fie neapărat rușine. Suporterii și jucătorii români au devenit mai săraci cu un vis, iar Zenga cu o șansă de a se remarca, ca antrenor, în fotbalul mare. Meciul retur se va disputa la 14 noiembrie, la Paris. Confruntarea pare o simplă formalitate, miza rămînînd doar modul în care va cădea și ultimul bastion al fotbalului românesc în cupele europene.

Păreri despre meci

***Ilie Dumitrescu:* „N-au stat în picioare”**

Antrenorul băcăuanilor, Ilie Dumitrescu, a urmărit la televizor partida dintre FC Național și PSG. „A fost un meci în care Naționalul putea obține mai mult. A făcut un joc destul de bun, însă a păcătuit din cauza faptului că jucătorii săi au căutat tot timpul să obțină lovituri libere, deși puteau să continue faza. Prea ușor au căzut din picioare, iar arbitrul englez, obișnuit cu partidele din Premier League, a lăsat jocul mai liber, lucru ce a creat un avantaj clar francezilor” – a declarat fostul internațional.

***Victor Pițurcă:* „Dacă-i băteau, trebuiau consideraţi eroi!”**

Referindu-se la deznodămîntul partidei FC Național–PSG (0-2), antrenorul Victor Pițurcă a apreciat că „scorul reflectă exact diferența dintre cele două echipe. Ei își aduc jucători de zeci de milioane de dolari și le dau salarii la același nivel. Nu putem compara FC Național și nici o altă echipă de la noi cu PSG. Dacă o formație românească ar reuși să cîștige în aceste condiții, jucătorii acelei echipe ar trebui să fie considerați eroi. FC Național a făcut o primă repriză foarte bună, dar la momentul actual aceasta este diferența între fotbalul nostru și cel francez.”

***Mircea Rednic,* antrenor Rapid:**

„Regret foarte mult că Naționalul a pierdut în fața lui PSG. Din păcate, s-a văzut că deși au folosit mai multe rezerve, francezii au fost mai buni. Ce să mai vorbim, deocamdată nu ne ridicăm la nivelul fotbalului adevărat pe care îl joacă echipele mari.”

***Gică Popescu,* căpitan Dinamo:**

„N-aș spune că din punct de vedere al jocului PSG a fost mai bună decît FC Național. S-a văzut însă experiența și valoarea jucătorilor, ambele în favoarea francezilor. *Sergiu Radu* a ratat o ocazie mare și imediat, la o fază simplă, PSG a dat gol. Asta e diferența.”

Ștefan Crâsta

Familia Beckham amenințată de români și albanezi

Căpitanul echipei de fotbal a Angliei *David Beckham* și soția sa *Victoria* au anunțat că își vor ameliora sistemul de securitate, după arestarea a nouă persoane acuzate că ar fi plănuit să o răpească pe dna Beckham și pe cei doi fii ai săi. Complotul a fost dezvăluit de un ziar britanic, care a anunțat că a reușit să își infiltreze reporteri într-o bandă de români și albanezi. Se pare că aceștia intenționau să ceară o răscumpărare mai mare de șapte milioane de dolari dacă ar fi reușit să o răpească pe Victoria Beckham.

Următoarele meciuri

9 noiembrie, sîmbătă	
Ózd–Giula	13.00
Orosháza–Micherechi	13.00
Bătania–Tótkomlós	13.00
Săcal–Kismarja	13.00
10 noiembrie, duminică	
Kaszaper–Aletea	13.00

Aproape de sfîrșitul sezonului, echipele noastre par obosite

Ne aflăm aproape de sfîrșitul sezonului de toamnă al echipelor noastre de fotbal – unele sînt deja în vacanță – în diferitele divizii județene și naționale. Din păcate, dintre cele 8 echipe, care au jucat la sfîrșitul săptămînii trecute, numai Leta Mare, Micherechiul și Aletea au cîștigat, Săcalul a pierdut două puncte pe teren propriu cu Báránd, iar Giula, Bătania, Poceiul și Jaca au pierdut pe teren propriu.

Giula–Mátészalka 0-1 (0-0)

În minutul 26, *Bunea* a fost faultat în careul de 16 m, dar din păcate, *Czifrák* nu s-a folosit de șansă și a nimerit bara din dreapta. Băieții giulani degeaba au atacat necontenit în repriza a II-a, nu au avut norocul să marcheze. Iar *Popon*, în minutul 47, a marcat pentru echipa din Mátészalka.

Szabó Attila: „Păcat că fotbalul nu se joacă pe ocazii, pentru că am fi cîștigat cu diferență mare.”

Rakamaz–Leta Mare 1-2 (1-0)

Árva Barna: „Se pare că spre sfîrșitul sezonului se încheagă echipa. Victoria de la Rakamaz are o însemnătate deosebită pentru noi. Am reușit să cîștigăm acasă la echipa cea mai bună din divizie, și cu un joc plăcut. Sper că vom continua sezonul de primăvară în același mod, cu același randament.”

Gyomaendrőd–Bătania 1-0 (0-0)

Prima repriză a adus un joc tactic între liderii diviziei. Repriza a II-a, gazdele au început-o cu un joc de forță, reușind să marcheze prin *Toldi*, în minutul 81 singurul gol al meciului.

Mákos Árpád: „Am putut vedea un joc și arbitraj foarte corect între liderii diviziei, dar pot să spun că am pierdut un punct, pe care l-am avut deja.”

Micherechi–Mezőhegyes 2-0 (1-0)

Se pare că își revine, spre sfîrșitul sezonului de toamnă, și Micherechiul. Cu un joc plăcut și un arbitraj bun a reușit să adune cele 3 puncte importante.

Gheorghe Pătca: „Îmi pare rău că nu ne-am folosit de numeroasele noastre ocazii, am fi putut cîștiga și cu diferență mai mare. Meciul și golurile le-au dedicat noilor născuți ai lui *Cziczeri Laci* și *Tapasztó Gabi*.”

Aletea–Dévaványa: 1-0 (1-0)

Kiss Tibor: „Ce să zic?! Cu jocul sînt mulțumit, dar nici de data aceasta nu ne-am folosit de o mulțime de ocazii. Degeaba ne pregătim la antrenamente pentru astfel de faze. Cînd ajungem în fața porții, nu ne descurcăm și nu sîntem în stare să marcăm.”

Pocei–Csökmő 1-3 (1-0)

Laczkó Lajos: „În prima repriză am condus cu 1-0 și am alcătuit numeroase ocazii mari, dar nu ne-am folosit de ele. Pînă la urmă, băieții au obosit. În ultimele 5 meciuri au intrat pe terenul de joc și mulți jucători de rezervă, așa că nici nu mă mir că acești jucători nu rezistă timp de 90 de minute.”

Jaca–Bihartorda 1-8 (1-2)

Csordás István: „În prima repriză, jucătorii noștri au mai putut face cîte ceva, dar în partea a doua, parcă nici n-ar fi fost pe teren. Nu au încercat nici măcar lovituri spre poartă. Au obosit băieții.”

Săcal–Báránd 1-1 (0-0)

Ioan Berke: „La ora actuală, Báránd este pe locul 2, iar noi pe locul 7. La antrenamente abia participă 4-5-6 jucători. Dar acum nici eu nu pot juca, fiindcă am fost operat la genunchiul drept. Totuși am jucat sîmbătă. Dacă fiecare dintre noi am fi puțin mai liberi și mai ambițioși, am avea o echipă foarte bună.” **MIC**

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II.	
Giula–Mátészalka	0-1
Campionatul NB III.	
Rakamaz– Leta Mare	1-2
Campionatul judeţean, Bichiş, div. I.	
Gyomaendrőd–Bătania	1-0
Micherechi–Mezőhegyes	2-0
Campionatul judeţean, Bichiş, div. II.	
Aletea–Dévaványa	1-0
Campionatul judeţean, Bihor, div. III.	
Pocei–Csökmő	1-3
Jaca–Bihartorda	1-8
Săcal–Báránd	1-1

ROMÂNIA

Luni 11 noiembrie
6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineaţa, România! 9.00 Surprize, surprize... (R) 9.55 România 1... şi strada (R) 10.00 Surprize, surprize (R) 10.50 România 1... şi strada (R) 10.55 Surprize, surprize (R) 11.30 Bravo, Bravissimo! (R) 12.00 România 1... şi strada (R) 12.05 Bravo, Bravissimo (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanpremieră 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 14.55 Jurnal 15.00 Cronica 16.30 Vitrina lui Leo 16.50 Ştiri 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 Calea de mijloc 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniştii 23.30 Casa terorii (R) (R) 0.15 Iartă-mă (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Profesioniştii (R) 2.50 Calea de mijloc (R) 3.50 Un glas pentru cîntecul românesc (R) 4.20 Poveste fără sfîrşit (R) 5.20 Tezaur folcloric (R).

Marţi 12 noiembrie
6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineaţa, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Iartă-mă! (R) 11.00 Curat Caragiale! Parol! (R)11.05 Teleenciclopedia (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect! (R) 12.15 Serial (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanpremieră 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 15.00 Cronica 16.00 Corect! (R) 16.05 Serial. Aşa e viaţa! 16.50 Ştiri 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Mulţumesc pentru tot! 20.50 România 1... şi strada 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Magic şi divin 23.50 Drepturile omului (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanpremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. Femeile din Brewester Place 3.35 România 1... şi strada (R) 3.40 Vitrina lui Leo (R) 4.30 Vitrina lui Leo (R) 4.30 Spectacolul lumii 5.00 Seară bună!

Miercuri 13 noiembrie
6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineaţa, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Film serial. Fantaghiro (R) 11.00 România 1... şi strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! 11.10 Serial (R) 12.05 Mini – Jurnal (R)12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanpremieră 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 14.55 Jurnal 15.00 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. 16.50 Avanpremieră 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film.Jewel 20.50 România 1 şi... strada 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturna artelor 23.30 Marele Jazz 0.30 Puncte cardinale (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanpremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. Femeile din Brewester Place 3.35 România 1... şi strada 3.40 Vitrina lui Leo (R) 4.30 Descurcă-te singur! (R) 5.00 Bucuriile muzicii (R).

Joi 14 noiembrie
6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineaţa, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Serial (R) 11.00 România 1 şi... strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! (R) 11.10 Serial (R) 12.05 Mini – Jurnal (R) 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanpremieră 13.30 Documentar 14.00 Eveniment 14.55 Jurnal 15.00 Convieţuiri 15.30 Panorama 16.00 Corect! 16.05 Serial. 16.50 Ştiri 16.55 Vitrina lui Leo 17.30 Mini – Jurnal 17.35 Vitrina lui Leo 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Starea naţiunii 20.15 Fotbal: Paris Saint - Germain – FC Naţional 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Interes general 23.55 Eveniment (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanpremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. Acolo unde cerul este mereu albastru 3.40 Vitrina lui Leo (R) 4.30 Puncte cardinale (R) 5.00 Bucuriile muzicii (R).

Vineri 15 noiembrie
6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineaţa, România! 9.30 Teleshopping 10.00 Film serial (R) 11.00 România 1... şi strada (R) 11.05 Curat Caragiale! Parol! (R) 11.10 Serial (R) 12.10 Corect ! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanpremieră 13.30 Drepturile omului 14.25 Tribuna partidelor parlamentare (R) 15.00 Convieţuiri 16.00 Corect! (R) 16.05 Serial. Aşa e viaţa! 16.50 Ştiri 16.55 Conferinţa de presă 17.40 România politica 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Ploaia de stele 20.00 România 1... şi strada 20.05 Ploaia de stele 21.05 Serial. Criminaliştii 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Film. A patra poruncă 0.15 Vector III (R) 1.15 Jurnal (R) 2.10 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.15 Serial (R) 3.05 Ploaia de stele 4.00 România 1... şi strada (R) 4.05 Ploaia de stele 5.00 Spectacolul lumii 5.30 Teleshopping.

Sîmbătă 16 noiembrie
6.00 Ceasul deşteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Design – armonie în cotidian 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanpremieră 13.20 Mulţumesc! 14.00 România 1... şi strada 14.05 Mulţumesc! 15.00 Ora olimpică 16.00 Ora G 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Avanpremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Surprize, surprize... 20.00 România 1... şi strada 20.05 Surprize, surprize 21.00 România 1 şi... strada 21.05 Surprize, surprize 22.00 Jurnal (R) 22.15 Film. Zaide 0.10 Ora G (R) 1.10 Jurnal (R) 2.00 Design 2.30 Auto Club (R) 3.00 Debut 50 plus (R) 4.00 Istorie polemică (R) 4.45 O vedetă populară (R) 5.30 Teleshopping.

Duminică 17 noiembrie
6.00 Universul credinţei 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Minitop! 9.30 Descurcă-te singur! 13.15 Avanpremieră 13.20 Bravo, Bravissimo! 14.00 România 1... şi strada 14.05 Bravo, Bravissimo! 15.00 Deştept şi bogat 16.00 Fotbal: FC Naţional – FC Argeş 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Mărul discordiei 21.20 Zona Publicitară 21.50 Tragerile Loto 6/49 şi noroc 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Minutul 91. 23.45 Magic şi divin (R) 0.35 Marele Jazz (R) 1.35 Jurnal (R) 2.30 Ultima ediţie (R) 3.30 Descurcă-te singur! 4.00 Deştept şi bogat 5.00 Teleenciclopedia (R).

TVR

Luni 11 noiembrie
6.00 Poesis 6.05 Bună ziua oameni buni (R) 7.05 Bărbaţi, la cratiţă! (R) 8.35 Ferma (R) 9.35 Primul pas 10.25 Poesis 10.30 Cronici votive (R) 11.00 Ştiri 11.05 Serial. Atenţie la neatenţie 11.55 Serial (R). Picnic cu Osiris 12.45 Desene animate 14.00 Ştiri 14.05 Toţi, împreună 15.00 Paradisul de lîngă noi (R) 15.25 Eco-magazin 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.20 NATO acum! 16.30 Ştiri 16.35 Răscruci 17.05 Desene animate (R) 18.00 Gata cu fumurile! 18.05 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Noutăţi de pe Pămînt 20.00 Ştiri 20.05 NATO acum! 23.00 Teatru 0.05 Ştiri 0.10 Poesis 0.15 Cu taxiul prin oraşele lumii (R) 0.45 Noutăţi de pe Pămînt (R) 1.15 Serial (R). Orfanii 2.00 Film (R) Aleea tentaţiilor 3.45 NATO acum! (R) 5.15 TVM Mesager.

Marţi 12 noiembrie
6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Arca lui Noe 7.30 Serial. Tribul 7.55 Gata cu fumurile! 8.00 Gîndit în România 8.30 Arta apărării (R) 9.00 Dimineţile unui bărbat cuminte 10.10 Poesis 10.20 Medalion de interpret (R) 10.50 Ştiri 10.55 Serial. Anne, roşcata guralivă 11.45 Veni, Video, Vici! 12.00 Lumea lui Chiţ-Chiţ (R) 12.45 Desene animate 14.00 Ştiri 14.05 Toţi, împreună 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.25 Expediţie în necunoscut 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.20 NATO acum! 16.30 Ştiri 16.35 E dreptul tău 17.00 Desene animate 18.05 Gata cu fumurile! 18.10 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.25 Documentar 20.00 Ştiri 20.05 NATO acum! 21.35 Film 0.05 Ştiri 0.10 Poesis 0.15 Documentar (R) 1.05 Serial (R). Orfanii 1.50 Serial (R). Tribul 2.15 Club Art (R) 2.45 Teatru (R) 3.45 NATO acum! (R) 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 13 noiembrie
6.00 Poesis 6.05 Film (R) 8.30 Serial. Tribul 8.55 Gata cu fumurile! 9.00 Dimineţile unui bărbat cuminte 10.10 Poesis 10.15 Gata cu fumurile! 10.20 Tradiţii (R) 10.50 Ştiri 10.55 Serial. Atenţie la neatenţie 11.45 Veni, Video, Vici! 12.00 Prietenii lui Piticot (R) 12.45 Desene animate 14.00 Ştiri 14.05 Toţi, împreună 14.50 Atlas (R) 15.25 Feţe 15.30 Expediţie în necunoscut 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.20 NATO acum! 16.30 Ştiri 16.35 Afaceri la cheie 17.00 Documentar (R) 17.35 Desene animate 18.00 Gata cu fumurile!18.10 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.05 Forţele naturii 20.00 Ştiri 20.05 NATO acum! 21.35 Serial. Locuinţă pentru doi 22.05 Film. În afara legii 23.35 Ştiri 23.40 Poesis 23.45 Preţul succesului 0.15 Documentar (R) 1.05 Serial (R). Orfanii 1.50 Serial. Tribul 2.15 Film (R) În afara legii 3.45 NATO acum! (R) 5.15 TVM Mesager.

Joi 14 noiembrie
6.00 Poesis 6.05 Desene animate (R) 7.00 Paradisul de lîngă noi (R) 7.30 Serial. Tribul 8.00 Gîndit în România 8.30 Serial (R). Locuinţă pentru doi 9.00 Dimineţile unui bărbat cuminte 10.10 Poesis 10.20 Afaceri la cheie (R) 10.45 Ştiri 10.50 Serial. Atenţie la neatenţie 11.45 Cauza şi defectul 12.45 Desene animate 14.00 Ştiri 14.05 Siesta 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Expediţie în necunoscut 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.20 NATO acum! 16.30 Ştiri 16.35 Puls 2002 17.00 Călător în Orient 17.40 Desene animate 18.05 Gata cu fumurile! 18.10 Serial. Orfanii 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Cronici de vacanţă 20.00 Ştiri 20.05 NATO acum! 21.35 Serial. Locuinţă pentru doi 22.05 Film. Misterele adevăratului Sherlock Holmes 23.35 Ştiri 23.40 Preţul succesului 24.00 Cronici de vacanţă (R) 0.35 Documentar (R) 1.05 Serial (R) Familia şi legea 1.50 Serial (R) Tribul 2.15 Film (R) Misterele adevăratului Sherlock Homes 3.45 NATO acum! (R) 5.15 TVM Mesager.

Vineri 15 noiembrie
6.00 Poesis 6.05 Desene animate 7.00 Eco-magazin (R) 7.30 Serial. Tribul 8.00 Gîndit în România 8.30 Serial (R). Locuinţă pentru doi 9.00 Dimineţile unui bărbat cuminte 10.10 Poesis 10.15 Gata cu fumurile!10.20 Puls 2002 (R) 10.45 Ştiri 10.50 Serial. Atenţie la neatenţie 11.45 Din coasta Evei (R) 12.45 Desene animate 14.00 Ştiri 14.05 Televiziunea, dragostea mea! 15.05 Oprirea obligatorie 15.20 Camera de gardă (R) 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.15 NATO acum! 16.25 Handbal: România–Ucraina 18.05 Gata cu fumurile! 18.10 Serial. Familia şi legea 18.55 Poesis 19.00 Documentar 19.30 Pionierii Egiptului Antic 20.00 Ştiri 20.05 D'ale lu' Mitică 21.05 Cinematograful de artă: Pomul speranţei 22.25 Ştiri 22.30 Film. Pariu mortal 0.05 Poesis 0.10 Remix (R) 1.10 Serial (R). Orfanii 2.00 Serial (R). Tribul 2.20 Handbal (R) 3.50 Documentar (R) 4.15 D'ale lu' Mitică 5.15 TVM Mesager.

Sîmbătă 16 noiembrie
6.00 Desene animate (R) 6.50 Camera de gardă (R) 7.20 Arta apărării 7.50 Răscruci (R) 8.15 Sport plus (R) 9.35 Desene animate 10.00 Lumea lui Chiţ-Chiţ 10.45 Feţe 10.50 Acum este MAXIMA! 10.55 Fotbal: Oţelul Galaţi – Dinamo 13.00 Bărbaţi, la cratiţă! 14.35 Acum este Maxima! 14.45 Atlas 15.15 Gata cu fumurile! 15.20 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 15.55 Handbal: România–Iugoslavia 17.30 Comedia mută: Visătorul 17.50 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. Picnic u Osiris 20.00 Ştiri 20.05 Film. Întoarcerea mareşalului Rocca 21.40 Concert: Van Halen 22.45 Ştiri 1.15 Serial (R). Picnic cu Osiris 3.25 Film (R).Pariu mortal 4.55 Documentar 5.25 TVM Mesager.

Duminică 17 noiembrie
6.00 Serial (R). Un bărbat de succes 6.35 Oprirea obligatorie (R) 7.00 Atlas (R) 7.30 Tradiţii 8.05 Cronici votive 8.35 Ferma 9.35 Desene animate 10.00 Prietenii lui Piticoţ 10.55 Handbal: România – Rusia 12.30 Medalion de interpret 13.00 Afacerile maimuţelor 14.00 Club Art 14.30 Ştiri14.35 Aleea cu Ghimpi 14.50 Timpul trecut 15.45 Festival „Mondial – Iubire, bibelou de porţelan" 16.40 Poesis 17.00 Ştiri 17.10 Serial. Liceeni în Alpi 17.40 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. Străini în ţara făgăduinţei 19.55 Gata cu fumurile! 20.00 Ştiri 20.10 Film. Largul mării 21.40 Film. Întoarcerea lui Valentino 23.15 Ştiri 23.20 Afacerile maimuţelor (R) 0.10 Timpul trecut (R) 1.00 Serial (R). În înaltul cerului 2.00 Serial (R). Un bărbat de succes 2.10 Serial (R) Străini în ţara făgăduinţei 3.00 Comedie mută: Visătorul 3.25 Film (R) Întoarcerea mareşalului Rocca 5.05 Serial (R). În direct 5.25 TVM Mesager.

ÎN LIMBA MATERNĂ
emisiune radiofonică în limba română

11 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timişoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

12 NOIEMBRIE, MARŢI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român" de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

13 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

14 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite" – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.45: Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

15 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foaia românească" 11.55: Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii" 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.40: Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

16 NOIEMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe şi al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică uşoară 15.00: „Pe undele Europei" – magazin euroregional 15.58: Încheiere.

17 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviurile şi reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe ţară. Sumarul acesteia este compus din actualităţile zilei şi reportaje, interviuri din viaţa comunităţii noastre, respectiv relatări din viaţa şcolilor româneşti.

Emisiunea de seară, difuzată pe ţară, în afară de frecvenţele de 66,29 MHz şi 66,14 MHz, poate fi ascultată şi pe undele occidentale, pe frecvenţele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debreţin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru
13 noiembrie 2002 (m1 ora 14.30)
Reluare: 16 noiembrie 2002 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

După alegerile locale şi de minoritate a început şirul şedinţelor de constituire ale noilor consilii locale şi ale reprezentanţelor româneşti. Camera de luat vederi a redacţiei a fost prezentă la Micherechi şi Chitighaz, localităţi în care se află două dintre cele mai numeroase comunităţi româneşti din ţară. La Micherechi, consiliul local s-a declarat autoguvernare românească de aşezare, iar la Chitighaz, în mod surprinzător singurul reprezentant oficial al românilor este medicul de familie, care nu este român.

Realizator: **Ştefan Crâsta**

PROGRAMUL TVR TIMISOARA
Interval orar 17.00-19.00, pe frecvenţa TVR2

Luni,11 noiembrie 2002
16.30–17.00 EVAntai (Magazin pentru femei) 17.00–18.00 Teleaudienţa 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale.

Marţi, 12 noiembrie 2002
16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba germană) 17.00–18.00 Dilemele culturii 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale.

Miercuri,13 noiembrie 2002
16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.30 Rural XXI 17.30–18.00 Pe drumul Banatului 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale.

Joi, 14 noiembrie 2002
16.30–17.00 Banatica (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Economia încotro? 17.30–18.00 Lege pentru toţi 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale .

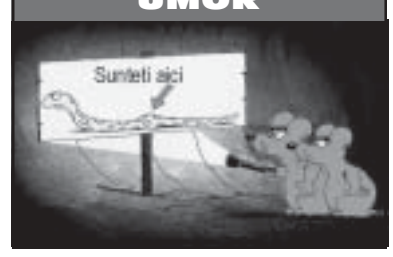
Vineri, 15 noiembrie 2002
16.30–17.30 Clubul de vineri 17.30–18.00 Pe fază 18.00–18.45 Preluare Jurnal Canal România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale.

Sâmbătă,16 noiembrie 2002
16.30–17.30 În prelungiri 17.00–18.00 Timişoara Internaţional 18.00–18.45 Preluare Jurnal de pe Canalul România 1 18.45–19.00 Ştiri regionale.

Duminică, 17 noiembrie 2002
16.30–17.00 Trasee bănăţene 17.00–17.30 Românii de lîngă noi 17.30–18.00 Muzică populară 18.00–19.00 Muzică uşoară.

Sponsorul nostru
Internet aproape pe gratis!
De la 625 Ft brut pe lună, cu tarife subvenţionate de stat!
Biblioteca Matei Post, Pentelia Tel.: 664445-544
axelero tiszanet

RADIO ROMANIA INTERNATIONAL
Emisiunea în limba română
24 de ore din 24 pe 756 kHz
Internet: www.rri.ro
e-mail: ro@rri.ro
Tel./fax: 00401-3142118

UMOR

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA
3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372
E-mail: inbox@rve.net
– muzică – ştiri locale şi BBC – emisiuni pentru orice vîrstă
Ascultaţi RVE non stop şi pe Internet la: http://www.rve.net
TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45
SW 31 şi 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Sibiul – oricînd bucuros de oaspeți

Vedere panoramică, în centru Catedrala Ortodoxă

Ca reşedinţă a unuia dintre cele mai frumoase judeţe ale României, Sibiul se află în mijlocul unui peisaj de o rară varietate. Munţi cu păduri conifere şi foioase, dealuri cu păşuni bogate, fineţe şi livezi cu pomi fructiferi, cîmpii mănoase, rîuri cu apă cristalină, lacuri cu apă dulce şi sărată, toate aceste imagini fac parte din peisajul judeţului Sibiu, situat în partea sudică a Transilvaniei. Varietatea reliefului, pitorescul peisajului, ca şi climatul moderat, cu caracter central-european, contribuie la menţinerea zăpezilor de pe culmi, din localităţile de munte, 5-6 luni de an, ceea ce face din acest judeţ un atractiv centru al sporturilor de iarnă.

Turnul pielarilor

Oraşul Sibiu are aproape 200.000 de locuitori Şi se impune ca un municipiu important al României, cu puternice valori culturale, turistice şi economice, bazate tocmai pe valorile geografice.

Aflat pe locul unor aşezări omeneşti din epoca neolitică, s-au păstrat pînă în zilele noastre urmele aşezării romane Cedonia. Primele documente atestate pomenesc oraşul în secolul al XII-lea sub numele de Cibinum. În timpul colonizării saşilor, în acelaşi secol, populaţia autohtonă românească era deja organizată în forme politice proprii. Coloniştii saşi au numit aşezarea Hermannsdorf, apoi Hermannstadt. Populaţia românească a denumit oraşul într-un mod ce aminteşte bine numele originar, Sibiu. În secolul al XIV-lea, a devenit un puternic centru meşteşugăresc. Documente din anul 1376 pomenesc că meşteşugarii au fost organizaţi deja în 19 bresle, iar membrii lor au exercitat nu mai puţin de 25 de meserii. Aceste bresle au întreţinut relaţii comerciale foarte active cu Principatele Româneşti de dincolo de Carpaţi, cu Moldova şi Muntenia. Aceste relaţii au fost deseori îngreunate de invaziile şi de războaiele turceşti. Pericolul otoman a tot crescut, accentuîndu-se în secolul al XIV-lea. Atunci locuitorii urbei au decis să îşi construiască o cetate puternică. Odată cu aceste lucrări de fortificare – care au rezistat cu succes atacurilor otomane din 1432, 1438 şi 1442 – au fost construite şi bastioanele şi turnurile fortificate, numărul lor ajungînd la 40. Dintre aceste bastioane, multe poartă numele breslelor sau al meşteşugarilor care l-au construit. În acest sens se evidenţiază – ca renumite monumente arhitecturale şi turistice ale oraşului – Turnul scărilor, unul dintre cele mai vechi, ridicat în secolul al XII-lea, Turnul de lîngă Primăria Veche, Turnul archebuzierilor, Turnul dulgherilor, Turnul olarilor, Turnul de pulbere, Turnul pielarilor. În Evul Mediu, Sibiul a fost şi un puternic centru al Reformei lui Luther, şi tot aici a trăit o mare parte a vieţii marele umanist Nicolaus Olahus.

Sprijinit pe puterea economică a meşteşugarilor, oraşul a jucat un rol cultural deosebit încă din secolul al XIV-lea, cînd s-a întemeiat aici prima bibliotecă, respectiv o colecţie de manuscrise, care s-a îmbogăţit treptat cu tipăriturile cele mai timpurii. Mai ales că în prima jumătate a secolului al XVI-lea s-a înfiinţat şi tipografia. Aici se va tipări în 1544 catehismul luteran în limba română, şi apoi tot mai multe cărţi româneşti, care au luat drumul centrelor culturale din Principate. În secolul al XVIII-lea, Samuel Brukenthal, guvernatorul Transilvaniei a început să adune obiecte de artă, mai ales tablouri, depunînd bazele celebrei colecţii care, din 1817, purtînd numele ctitorului, devine unul dintre muzeele cele mai vizitate ale României.

Din sec. al XIV-lea s-a consemnat la Sibiu prima şcoală, iar în 1692 funcţionează deja un gimnaziu iezuit. În sec. al XIX-lea s-a organizat aici chiar o academie de drept.

În anul 1861 s-au depus la Sibiu bazele „Asociaţiei Transilvane pentru Literatură şi Cultura Poporului Român" – ASTRA, un focar cultural care a contribuit la răspîndirea culturii româneşti în rîndul populaţiei.

Pe strada Mitropoliei se află Catedrala Ortodoxă, o clădire monumentală ridicată în anul 1906. După modelul bisericii Sf. Sofia din Constantinopol.

Edda Illyés

Pasajul scărilor, construit în sec. al XIII-lea

Palatul ASTRA

Turnul Primăriei Vechi (sec. XIV-XVI)

FOAIA românească
8 NOIEMBRIE 2002
www.foaia.hu

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă şi cărţi „NOI". Director: Eva Iova. Colectiv redacţional: Edda Illyés, Rita Pătcaş. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura şi redacţia: **5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95.** Telefon: **(66) 463-152, 361-789** Fax: **(66) 463-152,** E-mail: **foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu** Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, preşedinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în judeţele Bács-Kiskun, Bichiş şi Ciongrad se efectuează la oficiile poştale, iar în celelalte judeţe la adresa redacţiei atît personal, cît şi prin cec poştal. Abonamentele în anul 2002: **3** luni **780** forinţi; **6** luni **1560** forinţi; **1** an **3120** forinţi.
A hetilap megjelenését a **„Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért" Közalapítvány** biztosítja. Apariţia săptămînalului este asigurată de **Fundaţia Publică „Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria".**